

TKİP VII. Kongresi toplandı!..

Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz!

Yakın zamanda toplanan **TKİP VII. Kongresi** çalışmalarını başarıyla tamamlamış bulunmaktadır. Temel parti örgütlerinin seçilmiş delegeleriyle temsil edildiği **TKİP VII. Kongresi**, kongre hazırlık sürecinde partiye sunulmuş gerekçeli gündemi esas olarak çalışmalarını yürüttü. Gündemini oluşturan sorunları verimli tartışmalar içinde ele alıp bir sonuca bağladı. Yeni Merkez Komitesi'ni de seçerek çalışmalarını başarıyla tamamladı.

Parti tüzüğü'nün öngördüğü zaman sınırları içinde parti kongresi toplamak, parti içi demokrasimizin temel gereklerinden biridir. Bu çerçevede parti kongrelerimiz, çok özel durumlar dışında, parti tüzüğümüzün tanımladığı zaman süreleri içinde düzenli olarak toplanagelmıştır. Fakat **TKİP VII. Kongresi**, sözü edilen özel durumlara ikinci bir örnek olarak, biraz gecikerek toplanabildi.

Bu gecikme Covid-19 pandemisinin yol açtığı çok özel koşulların bir ürünü oldu. Bu aynı koşullar, sermaye iktidarının toplum üzerindeki denetim imkanlarını yeni bir düzeye çıkarmasına da uygun bir vesile oluşturmuştu. Bu da partimizi güvenli bir kongre toplayabilmek için çok daha güç koşullarla yüz yüze bıraktı. Bunun yarattığı yeni sorunları anlamak ve aşmak doğrultusundaki çabalar, yeni parti kongremizin toplanmasında ek bir gecikme nedeni haline geldi.

***

2021'de '71 Devrimci Hareketi'nin, 2022'de Kızıldere ve 6 Mayıs'ın, bu yıl ise İbrahim Kaypakkaya'nın katledilişinin 50. Yılı'nı geride bıraktık. Elli yıl öncesinin bu tarihi olayları bir arada, devrimci hareketimizin yeniden doğuşunu ve böylece açılan devrim yolunda oluşan çok önemli bir düşünsel, politik ve moral birikimi simgelemektedir. Ama yazık ki aradan geçen elli yılın ardından bugün dönüp baktığımızda, devrimle birlikte bu devrimci birikimin de sol hareketin ezici bir kesimi tarafından terkedildiğini görüyoruz.

Doğumunu, temel yapısal zayıflıkları ve halkçı kimliği üzerinden geçmiş devrimci hareketin çok yönlü bir eleştirisine borçlu olan partimiz, öte yandan bu aynı geçmişin devrimci kazanımlarına sahip çıkmak ve sınıf devrimciliği içinde anlamlandırarak geleceğe taşımak kararlılığı içinde olmuştur. Bu geçmiş devrimci hareketimizin ele alınışında, daha en başından açıklık ve tutarlılıkla ortaya koyduğumuz bir bakış açısı ve tutum olageldi. Devrimci hareketimizin yeniden doğuşunun 50. Yılında kendi kuruluşunun da 25. Yılı'nı kutlayan partimiz bu alandaki kararlılığını sürdürecektir, devrim bayrağını yükseklerde tutacak ve bunun ayrılmaz bir gereği olarak devrimci birikimimizi savunacaktır.

**Devrimi ve devrimci birikimimizi
savunduk, savunuyoruz ve savunacağız!**

1 Dünya

Dünyadaki gelişmeler üzerine değerlendirmeler ve bundan çıkarılacak politik sonuçlar ve görevler, kongremizin temel çalışma gündemlerinden biri oldu. Bunun bir yanını küresel ve bölgesel düzeyde emperyalist dünyanın iç ilişkilerindeki yeni gelişmeler, öteki yanını dünya ölçüsünde işçi sınıfı ve halk hareketlerinin durumu ve gelişme sorunları oluşturdu.

2018 yılı sonunda toplanan **TKİP VI. Kongresi**'nden bu yana dünyada yaşanan gelişmeler içinde iki olay ayrı bir önem taşımaktadır: Covid-19 pandemisi ve Ukrayna savaşı. Tümüyle farklı nitelikteki bu iki olayın iki ortak noktası var. Etki ve sonuçları bakımından tüm dünyayı kapsamaları, bunlardan ilkidir. Kapitalist dünya sistemi hüküm sürdüğü sürece, insanlığı bekleyen yeni sorunlar ve daha büyük felaketler konusunda sarsıcı birer yeni örnek oluşturmaları ise, ikincisidir.

İlki, Covid-19 pandemisi, kapitalist dünya sisteminin bu türden toplumsal felaketlerin yalnızca kaynağı değil, fakat üstesinden gelebilmenin de asıl engeli olduğunu gözler önüne serdi. Kapitalizm için esas olanın, toplumun temel maddi ve kültürel ihtiyaçları değil, fakat yalnızca artı-değer sömürsü, dolayısıyla kapitalist kâr ve buna dayalı sermaye birikimi olduğu, bu sarsıcı olayla bir kez daha tüm açıklığı ile ortaya çıktı.

İkincisi, Ukrayna savaşı ise, emperyalist dünyanın iç ilişkilerinde gerçek bir dönüm noktasını işaretlemektedir. Son yirmi yıldır bu ilişkileri belirleyen temel olgu hegemonya krizi, bunun bir yansıması olarak da emperyalist nüfuz mücadeleleri, bu mücadelelerin körüklediği militarizm ve silahlanma yarışı, bunların kaçınılmaz sonucu olarak da saldırganlık ve savaşlar dizisi olmuştur. Ukrayna savaşı bu dizinin yeni bir halkası olmakla kalmadı, emperyalist nüfuz mücadeleleri ile onun ayrılmaz bir parçası olan militarizmi ve silahlanma yarışını yeni bir

düzeğe çıkardı. Böylece emperyalist dünyanın iç ilişkilerinde köklü değişikliklere sahne olan yeni bir dönemi kesin olarak başlatmış oldu.

Partimizin etki ve sonuçları dünya ölçüsünde yaşanan bu iki önemli olaya ilişkin olarak zamanında ortaya konulmuş temel önemde değerlendirmeleri var. Kongremiz konuya ele alırken doğal olarak bu ön birikime dayandı.

1.1- Küresel salgın, kapitalist sistem ve sosyalizm

TKİP Merkez Yayın Organı Ekim'de yayınlanan *Pandemi ve sosyalizm* başlıklı kapsamlı değerlendirme bunun örneklerinden biridir (*Sayı: 322, Haziran 2020*). **TKİP VII. Kongresi**, Covid-19 pandemisi sorununu teorik ve tarihsel bir çerçeve içinde ele alan ve bir dizi temel önemde sonuca bağlayan bu metni onaylayarak kendi çalışma materyalinin bir parçası saymaktadır. Bu metinden de hareketle, kapitalizm koşullarında doğanın ölçüsüzce ve kuralsızca yağmalanması, bunun doğanın ve canlı yaşamın milyonlarca yıl içinde oluşmuş dengeleri üzerindeki yıkıcı etkisi, bu etkenlerin bir arada toplum sağlığı ve dolayısıyla salgın hastalıklarla kopmaz bağı üzerine aşağıdaki temel önemde hususların altını çizmekte, halen ardı arkası kesilmeyen yeni küresel salgın haberleri ortamında, bu temel düşüncelerin güncel önemine ayrıca dikkat çekmektedir:

- Günümüzde insanlığın bütününe tehdit eder hale gelen salgın hastalıklar sorunu ile kapitalizmin yapısı ve temel işleyiş mantığı arasında kopmaz bir ilişki vardır. Yüzyıllardır emekçi insanın yanı sıra doğayı da hiçbir kural ve ölçü tanımadan hoyratça sömürüp yağmalayan kapitalist sistem, toplumsal devrim tehdidinden ve böylece her türlü engelden kurtulmuş olmanın da verdiği pervasızlıkla, son kırk yılda bunu en yıkıcı ve tahrip edici boyutlara vardırdı. Emekçi insana ödetilen sonu gelmez bedellerden daha başından beri doğa da payını alıyordu. Ama son kırk yıldaki aşırı yüklenme, bunun artık gelip belli sınırlara dayandığını göstermektedir.

- Bu sınırların ötesinde, doğanın

milyonlarca yıl içinde oturmuş dengesinin geri dönülemez biçimde bozulması ve böylece bir bütün olarak canlı yaşamın yok olma akıbetiyle karşı karşıya kalması vardı. Bu tehdit ve tehlike, son kırk yıl içinde bir dizi gösterge üzerinden açığa çıktı ve halen de dolu dizgin ilerliyor. Çevre kirliliği, ozon tabakası, sera etkisi, küresel ısınma, iklim sorunları, yenilenemeyen doğal kaynakların hızlı tükenişi ve elbette tüm canlı yaşam dengesinin gitgide bozulması, biyo-çeşitlilikte fakirleşme, bitki ve hayvan türlerinin kaybolması, canlı yaşamın çok zengin bir alanı olan denizlerdeki büyük kirlenme vb., vb... Son yirmi yılda birbirini izleyen çeşitli türden salgınlar, dolayısıyla tüm dünyayı sarsan Covid-19 salgını, bu tarihsel süreçten, bu sürecin bugün gelip dayandığı sınırlardan ayrı düşünülemez. Kapitalizm bir sistem olarak artık, insanlık için olduğu kadar gezegenimizin doğal dengesi ve dolayısıyla tüm canlılar dünyası için de son derece ölümcül bir tehdit haline gelmiştir.

- Salgın ve hastalıkların doğal ya da biyolojik nedenlerden öteye, temelde toplumsal nedenlere dayalı olduğunu ortaya koyan marksist dünya görüşü, böylece toplum sağlığı sorunlarının ele alınışına köklü bir bakış açısı yeniliği getirmiştir. Yalnızca geline yerde değil fakat kapitalizmin tüm tarihsel geçmişi boyunca da, hastalıkların ve salgınların doğal ya da biyolojik nedenlerine daha yakından bakıldığında, bunların gerçekte toplumsal sorunlarla sıkı sıkıya bağlantılı olduğu görülür. Ağır ve sağlıksız çalışma koşulları, yoksulluk ve işsizlik, yetersiz ve kötü beslenme, sağlıksız barınma, temiz su kaynaklarından ve hijyen yaşam koşullarından yoksunluk, sağlıksız kent yaşamı ve genel çevresel koşullar, büyük çoğunluğun mahkûm edildiği kültürel gerilik ve cehalet vb., kapitalist sömür ve özel mülkiyet düzeniyle kopmaz bağlar içinde bulunan bu ve benzer toplumsal nedenler, doğal/biyolojik nedenlerin etkide bulunabilmesinin de en uygun zeminleridir.

- Fakat son kırk yılda buna yeni boyutlar eklenmiştir. Sorun neo-liberal saldırının büyük kitlelerin çalışma ve yaşam koşullarında

yarattığı ağır ve çok yönlü yıkıcı etki ve sonuçlardan öteyedir. Bu aynı dönemde bir yandan doğanın yağması ve tahribatı görülmemiş boyutlar kazanırken, öte yandan tarımsal ve hayvansal üretim alanı dünya ölçüsünde çok uluslu tekellerin denetimine girmiştir. Böylece yaşamsal önemdeki gıda sektörü, azami kâr uğruna insan yaşamı için en yıkıcı uygulamaların deneme alanına dönüşmüştür. Tekelci amaçlar ve muazzam karlar uğruna hayvanların ve bitkilerin genetiğine müdahaleler, yanı sıra genel olarak gıda sanayiinde kullanılan kimyasallar, insan türünü hastalık ve salgınlara daha açık ve onlar karşısında daha savunmasız duruma düşürmüştür. Böylece hastalıkların ve salgınların doğal/biyolojik nedenleri ile toplumsal nedenleri arasındaki ayırım günümüz dünyasında giderek silikleşmiş, anlamını yitirmiştir. İkisini de harekete geçiren dinamikler gelinen yerde artık iç içe geçmiştir. İkisinin de kaynağında, egemen kapitalist dünya düzeninin varlığı ve temel işleyiş yasası durmaktadır.

- Kapitalizm ile sosyalizm arasındaki temel ilkesel fark, kendini toplum sağlığı sorunlarına yaklaşımda da gösterir. Kapitalizm, kronik biçimde ürettiği toplumsal sorunlar ile insan sağlığını sürekli biçimde bozar. Böylece doğan sağlık sorunlarını ise kendisi için son derece kârlı bir sömürü alanı olarak kullanır. Kapitalist düzende bakım ve iyileştirme hizmetleri, tıbbi yatırım ve araştırmalar, silah sanayi denli kârlı bir sektör olan ilaç üretimi, tüm bunların belirleyici ilkesi, tüm öteki sanayi ve hizmet kollarında olduğu gibi, azami ölçüde kârlılıktır.

- Temel üretim araçlarını ve birikmiş zenginlikleri topluma maleden ve toplumun ihtiyaçlarına dayalı bir planlama ile piyasa anarşisine son veren sosyalizm için ise aslanan toplumun sağlığıdır. Sosyalizmde insan sağlığı ilke olarak kamusal bir sorumluluk alanıdır. Toplumsal devrim burjuva sınıf düzenini yıkarak, böylece toplum sağlığını kronik biçimde çok yönlü olarak bozan toplumsal zemine de öldürücü darbeyi vurmuş olur. Sermayenin elinde ya da denetimindeki tüm

sağlık kuruluşlarını ve ilaç fabrikalarını kamulaştıran toplumsal devrim, daha ilk adımda herkese eşit, ücretsiz ve kaliteli bir sağlık hizmetine yönelir. Eldeki imkanları ve kaynakları bu doğrultuda seferber eder. Sosyalizmde insan sağlığı için koruyucu önlem ve hizmetler esastır. Çalışma ve yaşam koşullarını toplumun tümü için iyileştirme, toplumun maddi ve kültürel yaşam düzeyini sistemli çabalarla yükseltme kaygısı, buna dayalı politika, önlem ve uygulamalar, salgın ve hastalıkların toplumsal nedenlerini temelden ortadan kaldırmak için köklü ve kalıcı çözüm yoludur.

- Toplum sağlığını kamusal bir sorumluluk olarak ele almak, tarihte ilk kez Ekim Devrimi'yle birlikte insanlığın gündemine girdi. Sovyetler Birliği örneğinin ağırlığı altında ve elbette kapitalist ülkelerdeki zorlu sınıf mücadeleleri sayesinde, hiç değilse Avrupa'nın gelişmiş kapitalist ülkelerinde, devletler bu konuda bir dönem için sorumluluklar üstlenmek zorunda kaldılar. Devrim dalgasının çekilmesi, toplumsal mücadelelerin güç kaybetmesi ve Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle birlikte ise, tüm öteki iktisadi-toplumsal kazanımlara olduğu gibi sağlık alanındaki kazanımlara da toplu bir karşı saldırı başlatıldı. Kamusal hizmetler ve elbette sağlık hizmetleri de kapitalist piyasanın vahşi kurallarına terk edildi. Covid-19 salgını bunun en zengin toplumlar için bile ne anlama geldiğini bütün açıklığıyla gözler önüne serdi.

- Küresel düzeydeki bir salgında küresel düzeyde yakın işbirliği ve sıkı bir dayanışma beklenir. Oysa kapitalizm koşullarında bu olanaksızdır. Küresel salgın döneminde, kapitalist dünyada ülkeler arası destek ve dayanışma bir yana, her bir kapitalist hükümet kendi hükümlerini alanını kurtarmaya bakmış, bencilce hesaplar içinde hareket etmiştir. İnsanlığın karşı karşıya kaldığı küresel sorunlara küresel çözümler, halklar arası kardeşçe işbirliği, dayanışma ve giderek bütünleşme, çevrenin ve doğanın korunması, tüm bunlar ancak kapitalist dünya sisteminin aşılması ölçüsünde olanaklıdır. Çıkış ve çözüm, devrimci enternasyonalizmden ve dünya

devriminden geçmektedir.

- Pandemi döneminde bir dizi şeyden vazgeçilebildi. Ama zorunlu yaşam ve geçim araçları ile temel hizmetlerden bir an olsun vazgeçilemedi. Bunların tümü de doğal olarak maddi üretim ve çalışma süreci içinde karşılandılar. Ve her ülkede bunu sağlayan işçi sınıfıydı. Modern toplumu ve yaşamı sırtlayan sınıf... Bu sınıf fiziki toplumsal varlığıyla günümüz dünyasında her zamankinden daha yaygın ve daha kalabalıktır. Ve pandeminin bir kez daha gösterdiği gibi, toplum yaşamının ana eksenini en vazgeçilmez güçtür. Küresel salgınlara karşı olduğu kadar kapitalizmin ürettiği her türden küresel soruna köklü ve kalıcı çözüm de, bu sınıfın yeni bir dünyanın kapısını aralayabilmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Gelinek yerde emeğin kurtuluşu ile insanlığın kurtuluşu her zamankinden daha fazla birbiriyle kopmaz bir bağ içindedir.

1.2- Ukrayna krizi ve emperyalist dünya

Ukrayna savaşı, emperyalist dünyanın hegemonya krizini yeni bir safhaya taşıyarak, ABD emperyalizminin artık dünyanın değil fakat yalnızca NATO eksenli emperyalist Batı blokunun patronu olduğunu gösterdi. Savaşla birlikte militarizm ve silahlanma yarışı yeni boyutlar kazandı. Yeni durumu fırsata çeviren emperyalist Almanya ve Japonya, İkinci Dünya Savaşı suçluluğundan kalma son sınırlamalarından da sıyrılarak, yoğun bir silahlanma süreci içine girdiler. Emperyalist Batı kampının sıkça boyun eğdirici bir silah olarak kullandığı yaptırımlar, iktisadi ve ticari bloklaşma sürecini hızlandırdı. Buna bağlı olarak da doların dünya egemenliği geri döndürülemez bir çöküş sürecine girdi. Bu arada savaş koşullarını fırsata çeviren emperyalist hükümetler, temel özgürlüklere saldırıyı yeni boyutlara vardırıdılar. Savaş bahane edilerek basın, düşünce ve ifade özgürlüğüne, Avrupa'nın bazı ülkelerinde baş gösteren grev dalgası gerekçe gösterilerek de sendikal haklara, özellikle de grev hakkına yönelik saldırılar gündeme getirildi.

Partimiz Ukrayna savaşını izleyen dönemde

iki temel önemde değerlendirme yayınladı. Bunlardan ilki, savaşı hemen izleyen günlere ait olanı, teorik ve tarihsel bir perspektif içinde, olayların ve ilişkilerin gelişim seyrini, sonunda gelip Ukrayna savaşına bağlanmasını ayrıntılı olarak ele almaktadır. (*Emperyalist dünya ve Ukrayna krizi, 27 Şubat 2022, www.tkip.org*) Haziran 2022'de yayınlanan ikincisi ise, Ukrayna savaşı sonrası dünyayı çeşitli yönleriyle ele almakta ve bundan tüm önemini halen de koruyan temel bazı sonuçlar çıkarmaktadır. (*Ukrayna krizi sonrası dünya, Ekim, Sayı:324, Başyazı*)

TKİP VII. Kongresi, tüm temel noktalar üzerinden bu iki değerlendirmeyi onaylamakta ve bu metinleri kendi çalışma materyalinin ayrılmaz bir parçası kabul etmektedir. Bunlardan da hareketle, hala da dünya siyasetinin en önemli olayı olmayı sürdüren Ukrayna krizinin etki ve sonuçları hakkında aşağıdaki hususların altını çizmektedir:

- Sonu gelmeyen NATO genişlemesi, Ukrayna savaşı ve Tayvan gerilimi vb. gelişmeler, gerçekte aynı olgunun farklı yansımalarıdır. Tümünün gerisinde ABD emperyalizminin kendi liderliğindeki dünya düzenini koruma, bu çerçevede yarınki rakiplerini bugünden sınırlama ve güçten düşürme stratejisi yatmaktadır. Başarıya ulaşma şansından yoksun bu emperyalist strateji uluslararası gerilimi tırmandırmakta, militarizmi azdırmakta, silahlanma yarışını körüklemekte, emperyalist müdahalelerin ve savaşların yolunu düzlemekte ve en tehlikelisi, yeni bir emperyalist dünya savaşı riskini artırmaktadır.

- Halihazırda ABD emperyalizmi ve batılı emperyalist müttefikleri, onların saldırı ve savaş örgütü NATO ile Rusya, Ukrayna üzerinden çok yönlü ve çok boyutlu bir savaş halindedir. Ukrayna bu büyük çatışmanın yalnızca bir sahnesi ve Ukrayna halkı ise masum bir kurbandır. Savaş gerçekte batılı emperyalistler ile Rusya arasında sürdüğü içindir ki, yol açtığı önemli ve kapsamlı sonuçlar da tüm dünyayı dolaysız olarak etkilemektedir.

- Bizzat savaşın kendisi ve onu izleyen tüm öteki gelişmeler, ABD'nin emperyalist

dünyanın hegemon gücü olma konumunu dönüşsüz biçimde yitirdiğinin tescili olmuştur. Ukrayna savaşı çok kutuplu dünya gerçeğini tartışmasız bir olgu olarak gözler önüne sermiştir. İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen *Pax Americana* dönemi artık sona ermiştir. Savaşın ardından Avrupalı emperyalistlerin firesiz olarak ABD emperyalizmi ekseninde kümelenmesi, NATO'nun belirgin bir tutumla öne çıkması, resmen ya da fiilen sonuçta iki İskandinav ülkesiyle genişlemesi, Avrupa enerji piyasasının giderek Amerikan enerji tekellerinin eline geçmesi, NATO'nun yeni bir düzeyde silahlandırılmasının Amerikan savaş tekellerine çok kârlı yeni pazarlar açması vb. gelişmelerle, ABD emperyalizmi, emperyalist Batı kampı içindeki konumunu bugün için yeniden güçlendirmiştir. Fakat dünya liderliğini de dönüşsüz bir biçimde yitirmiştir. Karşısında çok kutuplu bir dünya talep eden ve bu doğrultuda ona meydan okuyabilen güçler vardır.

- Rusya, Ukrayna savaşı üzerinden bu meydan okumayı siyasal ve askeri planda somutlamıştır. Çin ise sakin ve soluklu bir biçimde ama tüm cephelerde halen etkili bir biçimde sürdürmektedir. ABD emperyalizminin Uzak Doğu'daki kışkırtıcı adımlarını Rusya'dan aşağı kalmayan bir kararlılıkla karşılamaktadır. ABD emperyalizminin izlediği saldırgan politikaların bu iki ülkeyi, Rusya ve Çin'i birbirine daha da yakınlaştırması bu meydan okumalara ayrı bir güç ve anlam da kazandırmaktadır.

- Ukrayna savaşının ardından Batıda asıl önemli gelişme, Almanya'nın yeniden geniş çaplı bir silahlanma yolunu tutmasıdır. Bu gerçekte batılı emperyalist kamp içindeki kenetlenmenin orta vadedeki en zayıf noktasıdır. Alman emperyalizmi, Ukrayna savaşını bir fırsata çevirerek, bu alanda denebilir ki tarihi önemde bir hamle yapmıştır. Henüz herhangi bir biçimde dışa vurulmasa da, bu adımın daha şimdiden Avrupa'nın kendi bünyesinde geleceğe dönük kaygılar uyandırdığından kuşku duyulmamalıdır.

- Almanya iktisadi, mali ve elbette politik planda çoktandır Avrupa'nın tartışmasız

lideridir. Fakat Avrupa'nın öteki büyük güçleri, özellikle de Fransa ve İngiltere, onu askeri açıdan dengeliyor ve tamamlıyor olmanın güveni ve rahatlığı içinde idiler. Oysa tuttuğu yolda ilerlediği takdirde (ki kuşkusuz öyle de olacaktır) Almanya aynı zamanda askeri açıdan da Avrupa'nın lideri konumuna yerleşecektir. Son otuz yılda önüne çıkan fırsatları en iyi biçimde değerlendirerek, İkinci Dünya Savaşı'ndaki ağır suçlarının ürünü bir dizi engeli ya da sınırlamayı sıçramalı adımlarla aşmayı başarmış bir Almanya var orta yerde.

- Ukrayna savaşının ardından ABD'nin NATO'da ve Avrupa'da konumunu yeniden güçlendirmiş olmasının ise tersinden Almanya'yı, yanı sıra özellikle Fransa'yı rahatsız ettiği de aynı gerçeğin öteki yönüdür. Yine de bunu görmezlikten gelmek özellikle Almanya için amaca daha uygundur. Bugün onun için önemli olan, tam da Ukrayna savaşı sayesinde, kendisine yeniden sınırsızca silahlanma yolunun açılmış olmasıdır. Bu büyük bir stratejik kazanımdır ve Almanya'yı emperyalist dünyanın yarınki güç ilişkilerinde daha etkin yeni konumlara taşıyacağına kuşku yoktur.

- Bütün bunlardan çıkan sonuç, batılı emperyalistler arasında bugün pekişmiş gibi görünen ilişkilerin gerçekte yapısal zaafı taşıdığı, dolayısıyla yeni gelişmelere bağlı olarak yeniden gevşeme, hatta giderek çözümlene potansiyeli taşıdığıdır.

1.3- Savaşın iktisadi, sosyal ve siyasal sonuçları

- TKİP, Ukrayna savaşının hemen ardından yaptığı kapsamlı değerlendirmede, savaşın muhtemel iktisadi ve sosyal sonuçları hakkında şunları söylemişti: "... günümüzün kapitalist dünya ekonomisi, birbirine bin bir bağla sıkı sıkıya bağlı organik bir bütündür. Dolayısıyla şu veya bu ülkeyi hedef alan ekonomik-finansal ambargo, aynı zamanda sistemin bütününe de gerisin geri vuran bir silahtır. Hele de hedef ülke, ekonomisi önemsiz nispeten küçük bir ülke değil de, özellikle pazar ve hammadde kaynağı bakımından son derece önemli bir büyük

ülke olarak Rusya'ysa. Rusya'ya uygulanan ambargo batılı kapitalist tekeller kadar özellikle yakıt ve gıda fiyatları üzerinden geniş tüketici kitlelerini de derinden etkileyecek, böylece sistemin çok yönlü krizini de ağırlaştıracaktır." (*Emperyalist dünya ve Ukrayna krizi*, 27 Şubat 2022)

- Savaşı izleyen dönemin gelişmeleri bu değerlendirmeyi doğrulamıştır. Geline yerde savaşın kendisinden çok yol açtığı iktisadi ve sosyal sonuçlar, özellikle de enerji ve gıda fiyatlarındaki sonu belirsiz artışlar öne çıkmakta, bu durum dünya ölçüsünde çok geniş kitlelerin yaşamını dolaysız olarak etkilemektedir. İki yıl boyunca pandeminin yarattığı yükleri kitlelere fatura eden kapitalist hükümetler, bu alanda henüz hiçbir soluklanma yaşanmamışken, buna bu kez de Ukrayna savaşının yarattığı yükleri eklemiş durumdadır. Silahlanmaya ayrılan devasa mali kaynaklar durumu daha da ağırlaştırmaktadır.

- Batılı hükümetler Rusya'yı şeytanlaştırarak bu politikayı kitlelere kabul ettirmek doğrultusunda halen hummalı bir çaba içindeler. Ama her geçen gün bu çabanın etkisini zayıflatmakta, emekçiler arasında savaş gerçeğine ilişkin yeni sorgulamaların önünü açmaktadır. Bu onları savaşın gerçek nedenlerinin yanı sıra, neden savaşı durdurmak için gerçek bir politik-diplomatik çaba yürütülmediğini de sorgulamaya itecektir. Savaşın uzaması sosyal krizi ağırlaştıracak, böylece sosyal hoşnutsuzluğa yeni boyutlar ekleyecektir. Kitlelerin en hayati ihtiyaçları ile militarizm ve savaş arasındaki karşıtlık daha görünür hale gelecektir.

- Rusya'ya karşı uygulanan kapsamlı ambargonun asıl yıkıcı sonucu, kapitalist dünya ekonomisinin işleyişinin belirgin biçimde bozulması olmuştur. Finansal ve ticari sistemdeki bütünlük ortadan kalkmış, sermaye ve meta dolaşımı belirgin biçimde zaafa uğramış, bu arada sistemin işleyişinde yerleşik ve dokunulmaz gibi görünen uluslararası kurallara olan güven yerle bir olmuştur. Batılı emperyalistlerin bu alanda sahip oldukları üstünlükleri böylesi kriz anlarında birer saldırı

aracına dönüştürmeleri, kaçınılmaz olarak daha şimdiden alternatif çözüm arayışlarını hızlandırmış, böylece de yeni finansal ve ticari bloklamaların önü açılmıştır. Savaşın bir biçimde sonuçlanmasının ardından bu süreçler elbette hız kesecek, muhtemelen şimdiki histerinin tahribatı da belli sınırlarda onarılacaktır. Ama artık eskiye dönüş olmayacaktır. Kapitalist-emperyalist dünyanın yeni iktisadi düzeni bunu gözeten yeni adımlar ve önlemlerle biçimlenecektir.

- Ukrayna savaşının daha şimdiden açığa çıkan çok önemli ideolojik, kültürel ve moral sonuçları da var. Bunlardan denilebilir ki en önemlisi, Batı toplumlarının derinliklerinde hep yaşayagelen ırkçılığın, Ukrayna savaşıyla birlikte, kendini Rus olan herşeye düşmanlık üzerinden en kaba biçimler içinde açığa vurmasıdır. Aynı ırkçı zihniyet aynı kabalıkta hükümetlerce izlenen mülteci politikaları üzerinden de açığa çıkmıştır. Bugün Ukrayna için hiç değilse görünürde histerik bir duyarlılık gösteren emperyalist Batı dünyası, bizzat sorumlusu ve yürütücüsü olduğu savaşların yol açtığı insani sorunlara karşı tam bir ilgisizlik içinde olmuştur. Bugün savaştan kaçan Ukraynalılara kapılarını ardına kadar açanlar, uzun yıllardır bizzat kendilerinin sebep olduğu savaşların mağdurlarına kapılarını sımsıkı kapatmak için her yola başvurabilmişlerdir.

- Ukrayna krizi ve savaşı, emperyalist Batının o pek övündüğü liberal demokrasinin gerçek sınırlarını da ortaya koymuştur. Savaş patlak verir vermez Rus kaynaklarından haber almak hak ve olanağı resmen ve fiilen ortadan kaldırılmış, kitleler Batılı kaynakların tek yanlı enformasyon ve propagandasına mecbur ve mahkûm bırakılmıştır. Tek yanlı olarak şartlandırılmış resmi kamuoyunun özel basıncı altında, düşünce ve ifade özgürlüğüne de büyük darbeler vurulmuştur. İnsanlar düşüncelerini açıklamaya ve kendi kabulleri doğrultusunda tutum almaya zorlanmışlardır.

- Siyasal kriz ya da savaş durumlarında temel hak ve özgürlüklerin anında baskı altına alınması, duruma göre tümünden ortadan kaldırılması, tarihsel olarak Batının o pek

övünülen liberal geleneğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Ama resmen içinde yer almıyor göründükleri bir savaş durumunda bile bunu yapanların, savaşın doğrudan tarafı durumuna geldiklerinde daha neler yapabileceklerini kestirmek zor değildir.

1.4- Barış mücadelesi

- Yeni bir emperyalist dünya savaşı, herkesin hemfikir olduğu gibi ancak bir nükleer savaş olabilir. Bu da kapitalist barbarlığın insanlığı nihai bir çöküşe götürmesi anlamına gelir. Bu gerçek, emperyalizme ve militarizme karşı, emperyalist saldırganlığa ve savaşa karşı, etkili bir barış mücadelesinin güncel önemini ortaya koymaktadır. Bu mücadele devrimci bir bakış açısıyla ele alınıp yürütülmeli, ama halen sürdürülmekte olan savaşın derhal durdurulması acil talebini de içermelidir. Partimizin savaşın ilk günlerinde yayınladığı kapsamlı açıklamanın “*Emperyalist taraflar Ukrayna’dan ellerini derhal çekmelidirler!*” başlıklı son bölümü, barış talebinin o günkü acil gereklerini de içermektedir. Burada ortaya konulan çerçeveye esası yönünden bugün de geçerliliğini korumaktadır.

1.5- Sınıf mücadelesi ve devrimci önderlik boşluğu

- Kapitalist dünya sisteminin ağırlaşmakta olan krizi çok boyutludur. Bütünlüğü içinde faturası işçi sınıfına, emekçilere ve ezilen halklara ödetilmektedir. Pandemi ve Ukrayna savaşı koşulları, bu faturayı her bakımdan ağırlaştırmıştır. Dünyanın dört bir yanında işçi sınıfı ve emekçiler bunu sonu gelmeyen mücadelelerle yanıtlıyorlar. Halen önderlikten, örgütlülükten ve dolayısıyla açık bir siyasal yönden yoksun halde kendiliğinden patlak veren, ama buna rağmen, İran ve Peru örneklerinde olduğu gibi, ayları bulan bir soluk sergileyebilen halk hareketleri gerçekliği ile yüz yüzeyiz.

- Devrimci önderlikten yoksunluk bu mücadelelerin temel yapısal zaafı olmayı sürdürüyor. Devrimci olmak iddiasındaki parti ve örgütler alabildiğine güçsüzdürler.

Daha da kötüsü, büyük bir düşünsel kargaşa içindedirler. Ukrayna savaşı bunun daha açık görülebilmeye yeni bir vesile oluşturdu. Düşünsel kargaşa yeni boyutlar kazandı, yeni bölünmelere, dolayısıyla güçten düşmelere yol açtı.

- Devrimci önderlik boşluğu, sistemin hoşnutsuzluk içindeki kitleleri sağ popülist faşist partiler aracılığıyla denetim altına almasını ve hoşnutsuzluğun sahte hedeflere yönlendirilerek yozlaştırılmasını kolaylaştırıyor. Batılı emperyalist metropollerde faşist partilerin birbirini izleyen seçim başarıları, yabancı düşmanlığı, göçmen karşıtlığı, ırkçılık, tüm bunlar bunun yansımalarıdır.

- Yine de Ukrayna savaşını izleyen dönemde özellikle Avrupa'da yaygınlaşan işçi eylemleri ve grev dalgası umut vericidir. Bu henüz sınırlı mücadelelerin bile sınıf mücadelesinin geri gelişi olarak nitelenmesi, sınıf mücadeleleri alanında da yeni bir dönemin kapısının aralandığının önemli bir göstergesidir. İngiltere ve Almanya gibi ülkelerde grev hakkına saldırının gündeme alınması bunun bir teydidir.

1.6- Ukrayna savaşı ve NATO

- Sovyetler Birliği'nin dağılmasını izleyen son otuz yıldaki hemen tüm önemli bölgesel savaşlarda NATO saldırgan bir taraf olarak bizzat yer aldı. Yugoslavya ile başlayan bu süreç halen Ukrayna ile devam etmektedir. Nitekim sonu gelmeyen NATO genişlemesi, Ukrayna savaşının en dolaysız nedenlerinden biri oldu. Bu politikanın ürünü olan savaş, fiilen de halen gerçekte NATO tarafından yönetilmekte ve yürütülmektedir.

- Ukrayna savaşıyla birlikte ABD emperyalizmi liderliğinde iç bütünlüğünü yeniden kurup güçlendirmesi, bu emperyalist saldırı ve savaş örgütünü dünya politikasının en önemli sorunlarından biri haline getirmiştir. Kuruluşunun 50. Yılına denk gelen Washington Konferansı'ndan itibaren, NATO artık resmen de emperyalist dünya jandarmalığı rolünü üstlenmişti. Bugün Ukrayna'dan Tayvan'a tüm bölgesel krizlerin dolaysız ve saldırgan tarafı olması, onun benimsediği bu yeni misyonun

bir yansımasıdır. Aynı şekilde, Japonya, Güney Kore, Avustralya gibi ABD müttefiki Uzak Doğu ülkelerinin NATO zirvelerinde temsil edilmeleri de, dünya ölçüsündeki bu yeni rolün bir gereğidir.

- Öte yandan, yine 50. Yıl zirvesinde benimsenen yeni konseptte göre, NATO aynı zamanda artık resmen de bir iç savaş örgütüdür. NATO üyesi ülkeler için, dolayısıyla NATO üyesi bir ülke olarak Türkiye için, bunun anlamı yeterince açıktır. Sorunun bu yönü 50. Yıl zirvesinden beri parti yayınlarımızda yeri geldikçe ele alınmış, devrim mücadelesi ve stratejisi için anlamı ve sonuçları ortaya konulmuştur.

- Ekim 2012'de toplanan **TKİP IV. Kongresi**'nin bu konuya ilişkin değerlendirmesi stratejik anlamını ve güncel önemini olduğu gibi korumaktadır: *“Batılı emperyalist ittifakın yeni NATO konsepti, bu emperyalist savaş makinesinin artık yalnızca emperyalistler arası rekabet ya da emperyalist yayılma ve nüfuz mücadelelerinde değil, yanısıra da sosyal mücadelelerin önünü almada da kullanılacağını açıklıkla göstermektedir. Bu nedenle NATO sorunu, güncel devrimci siyasal mücadeleyi olduğu kadar devrimin gelecekteki akıbetini de en dolaysız bir biçimde ilgilendirmektedir. Türkiye'nin bir NATO ülkesi ve üssü olduğu da düşünülürse, bunun biz Türkiyeliler için apayrı bir anlamı ve önemi vardır. NATO sorunu dolaysız bir biçimde Türkiye devriminin stratejik bir sorunudur. Bu olgu, işçi ve emekçilerin devrimci bilincini ve eylemini geliştirmeye yönelik gündelik politik çalışmada, bu emperyalist savaş aygıtına ilişkin gerçeklerin de sistemli biçimde kitlelere taşınmasının özel önemini göstermektedir. NATO'nun icraatları düzenli biçimde teşhir edilmeli, sosyal mücadeleler ve geleceğin devrimleri karşısında nasıl bir rol oynayacağı döne döne ortaya konulmalı, sıradan emekçinin bilincinde bu konuda devrimci bir açıklık yaratılmalıdır.”* (**Her alanda devrime hazırlanıyoruz! / TKİP IV. Kongresi Belgeleri**, Eksen Yayıncılık, s.56)

1.7- Ukrayna savaşı ve AKP iktidarı

- Dünya güç ilişkilerindeki dengelerden durum elverdiğince kendi hesabına yararlanmak Türk burjuvazisinin cumhuriyetin kuruluşundan beri izleyegeldiği bir politikadır. Burjuva iktidarlar bu tür imkanlardan soğuk savaş döneminde bile yararlanmasını bildiler. Emperyalist dünyada belirgin bir emperyalist hegemonya krizinin yaşandığı ve çok kutupluluk eğiliminin güç kazandığı bugünkü tarihi evrede bunun olanakları çok daha geniştir. 2008’de yaşanan Gürcistan savaşı esnasında AKP iktidarı kendince bundan yararlanmıştı. Ukrayna savaşı sonrasında bunun çok daha dikkate değer bir örneğini ortaya koydu.

- Bir yandan savaşta Ukrayna’yı açık gizli bir dizi yolla desteklemekte, Ukrayna’nın NATO üyeliğini batılı emperyalistleri bile aşan bir hararetle savunmakta, fakat öte yandan Rusya’ya yönelik ambargonun dışında kalarak bundan iktisadi bakımdan en iyi biçimde yararlanmaya bakmaktadır.

- Türkiye’nin bir NATO ülkesi olması burada bir handikaptan çok ek bir olanak olarak işe yaramaktadır. Rusya bu konumdaki bir ülkenin ambargoya katılmamasını her şeye rağmen çok önemli bir tutum saymakta ve tüm ötesini böylece sineye çekmektedir. Öte yandan batılı emperyalist kamp da kendi yönünden benzer bir yaklaşımla hareket etmektedir. Türkiye’nin Rusya’ya karşı izledikleri kaba saldırgan çizginin dışında kalmasını elbette hoş karşılamamaktadır. Ama yine de, kritik bir karşı karşıya geliş durumunda, AKP Türkiye’sinin kendi yanlarında duracağından bir kuşku duymayarak duruma katlanmaktadırlar.

- Batılı emperyalistlerin bu konuda gerçekçi olduklarına kuşku yok. Nitekim AKP iktidarının sözcüleri de yeri geldiğinde, emperyalist Batı kampıyla çıkar ilişkilerinin stratejik, oysa Rusya gibi ülkelerle taktik nitelikte olduğunun altını çizmektedirler. Dinci-faşist iktidarın marifeti, dünyadaki yeni güç dengelerinden yararlanarak bunları halen iyi kötü bağdaştırabilmesindedir. Yine de, Türk burjuvazisinin stratejik tercihleri ile taktik çıkarları arasında kurulan bu hassas dengeyi sürdürmek krizlerin ağırlaşması ölçüsünde kolay olmayacaktır.

2 Ortadoğu

2.1 Ukrayna savaşı sonrası Ortadoğu

- ABD emperyalizminin kendisine bin bir bağla bağlı Ortadoğu devletlerini Rusya’ya karşı istediği türden bir tutuma yönelmemesi, Ukrayna savaşının açığa çıkardığı önemli bir olgu olmuştur. Suudi Arabistan ile Körfez ülkeleri Rusya’ya yönelik ambargolara katılmadıkları gibi, petrol arzının artırılmasına yönelik baskılara da direnebilmişlerdir. İsrail ise Rusya’yla ilişkilerini zora sokacak düzeyde adımlardan geri durmuştur. Ortadoğu’daki bu dikkate değer durumu da dünya güç dengelerindeki değişime ve bunun bu türden ülkelere açtığı geniş manevra alanına bir gösterge saymak gerekir.

- Ukrayna savaşı, bizzat Ortadoğu’da da emperyalist güç dengelerinde yaşanan değişimin daha görünür hale gelmesine vesile oldu. ABD emperyalizminin dünkü uydusu durumundaki bir dizi ülkenin savaş konusunda emperyalist Batı kampı ile aynı safta yer almaktan kaçınması, kendi başına bunun zaten önemli bir göstergesidir. Ama sorun bundan ötedir. ABD emperyalizminin açık karşıtlığına rağmen Arap devletlerinin Suriye rejimini yeniden tanımları ve Suriye’nin Arap Birliği’ne yeniden kabulü, bir başka önemli göstergedir. Daha da dikkate değer olanı ise, İran ile Suudi Arabistan arasındaki anlaşmazlığa Çin’in müdahalesi ve bunun ürünü gelişmelerdir. Aynı şekilde Çin’in bölge ülkelerinin bir kısmıyla doları dışlayarak ulusal paralar üzerinden ticaret antlaşmaları yapması, son olarak Suriye ile daha yakın ilişkilere yönelmesi, ABD aleyhine olarak Ortadoğu’da artan ağırlığını ortaya koymaktadır.

- Ortadoğu’da bir başka önemli gelişme, şu sıra baş gösteren olayların öncesine kadar, siyonist İsrail’in bölgede gitgide daha rahat ve güçlü bir konum kazanmasıdır. Tarihinin gördüğü en sağcı hükümetler (Türkiye’deki türden dinci-faşist koalisyonlar) tarafından yönetildiği, dolayısıyla Filistin davasına karşı en uzlaşmaz ve acımasız politikaları uyguladığı

bir dönemde, İsrail'in bölge ülkeleriyle ilişkileri giderek açık biçimler kazanarak düzelmiş ve güçlenmiştir. Bu, Filistin davasının pek az istisnaıyla bölge devletleri tarafından açıkça bir yana bırakılması anlamına gelmekteydi. Son gelişmelerin bunu nasıl ve ne yönde etkileyeceği ise henüz belirsizdir.

- Filistin halkının yalnız bırakılması yeni bir durum değildir. Önemli bir bölümüyle gerici Arap devletleri Filistin davasına açık ihanet safhasına çoktan geçmişlerdi. Bu kervana son olarak da Tayyip Erdoğan Türkiye'si eklenmişti. Uzun yıllar boyunca sürdürülen ikiye bölme politikası bir yana bırakılmış, İsrail ile el altından zaten güçlendirilerek sürdürülmekte olan ilişkilere yeniden resmiyet kazandırılmıştı. 7 Ekim Aksa Tufanı saldırısını izleyen son gelişmelerin hemen öncesindeki tablo buydu.

- Yeni gelişmeler, özellikle de emperyalist dünyanın iç ilişkilerinde çok kutupluluğa geçişin yarattığı yeni koşullar, bölgenin gerici devletlerine önemli manevra olanakları sağlıyor olsa da, Ortadoğu halkları için sonuç değişmemektedir. Bölge halklarının yaşadığı sorunlar ve çektikleri acılar ağırlaşarak sürmektedir.

2.2 Ortadoğu ve Filistin sorunu

- Trump yönetimi döneminde adım adım kotarılan Abraham Anlaşmaları süreci, Filistin sorununu artık yok saymak, Filistin davasını sessiz sedasız tarihe gömmek anlamına gelmekteydi. ABD emperyalizmi bunun yolunu kendi yönünden Kudüs'ün (ve Golan Tepeleri'nin) ilhakını tanıyarak, siyonistlerin dolu dizgin yürüten işgalci yerleşim yerleri politikasına tam destek vererek açmıştı. Gerici Arap devletlerinin peyder pey İsrail'i tanıması ve yakın iktisadi ilişkiler içine girmesi bunun izleyecekti. Bu arada Filistin sorunu siyasal boyutlarıyla yok sayılacak, Filistin halkının tarihsel acıları da güya bölgenin iktisadi kalkınması ve sosyal refahı içinde dindirilmiş olacaktı.

- Sorunsuz ilerliyor gibi görünen bu tarihsel ihanet süreci, Filistinli direniş örgütlerinin 7 Ekim Aksa Tufanı saldırısıyla büyük bir

sarsıntıya uğramış bulunmaktadır. 7 Ekim eylemi Filistin davasının ölmediğinin, öyle kolayca tarihe gömülemeyeceğinin tüm dünyaya etkili bir ilanı olmuştur. Bu yönüyle tümüyle haklı ve meşru olan 7 Ekim eylemi, Filistin halkının tarihsel direnişinin günümüzdeki yeni ve önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Eylem, başta sivillerin hedeflenmesi olmak üzere, kabul edilemez yönler de taşımaktadır. Fakat eylemi izleyen dönemde İsrail'in sergilediği barbarlık ve başta ABD, İngiltere ve Almanya olmak üzere batılı emperyalistlerin buna verdiği koşulsuz tam destek yanında bunu tartışmanın şimdilik bir anlamı ve önemi kalmamıştır.

- Aynı zamanda NATO demek olan emperyalist Batı bloku, Ukrayna savaşını izleyen dönemdeki tutumunu 7 Ekim saldırısı sonrasında da sürdürdü. Siyonist devlete tam desteğini, başta toplantı ve gösteri özgürlüğü olmak üzere temel özgürlüklere saldırıyla birleştirdi. Kapitalist dünya sisteminin yaşamakta olduğu çok yönlü krizin giderek ağırlaşması ve çoğalan bölgesel savaşlar serisi ile birleşmesi, batılı emperyalistleri demokrasi ve insan haklarına ilişkin aldatıcı maskelerini indirmek zorunda bırakmıştır. Bugünkü tutumları, olayların basıncı altında dışa vuran gerçek karakterleridir.

- Siyonist devlet 7 Ekim saldırısını Gazze'ye yönelik bir soykırım saldırısıyla karşıladı. Halen Gazze kuralsızca yakılıp yıkılmakta, çoğu kadın ve çocuk binlerce insan toplu katliamdan geçirilmektedir. Siyonistlerin amacı Gazze'den de Filistinlileri sürmek, burayı da işgal ve olanaklıysa ilhak etmek, böylece Filistin'i tümünden ele geçirme hedefi doğrultusunda yeni bir büyük adım daha atmaktır. Bu amaca ulaşamayacaklarını, Filistin direnişinin gücü ile dünya halklarının eylemli dayanışması belirleyecektir.

2.3 Filistin sorununun tarihsel temelleri ve devrimci çözümü

- Filistin sorunu doğası gereği Ortadoğu'ya yönelik emperyalist politika ve planların önünde bir engel olarak durmaktadır. Zira ne çözülebilmekte ve ne de ehlileştirilebilmektedir.

Ona bu niteliği kazandıran ise siyonist ideoloji ve projesidir. Filistin sorununun bugüne dek çözümsüz kalması, tam da siyonist ideoloji ve projenin doğasından kaynaklanmaktadır. Siyonist proje, tarihi olarak Filistin halkına ait bir vatani, dini mitlere dayanarak keyfi bir biçimde Yahudi ırkı için “vaad edilmiş toprak” ilan etmiş, dolayısıyla onu ele geçirmek ve Filistinlileri kendi öz vatanlarından sürmek için her yolu mubah saymıştır. En başından itibaren bu hedefler doğrultusunda batılı emperyalist dünyanın da her türden tam desteğini almıştır. Bu gerçekler, bir türlü çözülemeyen Filistin sorununun tarihsel temelini ortaya koymakta ve bir türlü kırlamayan Filistin direnişinin derin tarihsel köklerini açıklamaktadır.

- Siyonist İsrail devleti başından itibaren Ortadoğu’da ABD emperyalizminin en büyük dayanağı oldu ve ihtiyaç duyulan her durumda bir koçbaşı olarak kullanıldı. Bundan dolayıdır ki, bugüne kadar ABD tarafından her yolla desteklendi, kesintisiz bir biçimde en cömert yardımlarla ödüllendirildi. İsrail bugünkü savaş makinasını, 400’ü bulunduğu söylenen nükleer bombalarını, iktisadi ve teknolojik düzeyini, özetle tüm gücünü, beslemesi olduğu ABD emperyalizmi ve müttefiklerine borçludur. O bu gücünü, Filistin halkını topraklarından sürmek, savaş, işgal ve sömürgeci yerleşimler yoluyla topraklarını genişletmek için kullandı ve kullanıyor. O bu gücünü, tüm Ortadoğu halklarına, yanı sıra ABD’ye karşı ya da mesafeli duran devletlere yönelik bir tehdit ve saldırı aracı olarak kullandı, kullanıyor. Özetle siyonist İsrail, ABD merkezli emperyalist kampın Ortadoğu çıkarlarının bekçisi ve vurucu gücüdür. Halen Gazze’de giriştiği toplu katliamın koşulsuzca desteklenmesinin nedeni budur.

- İsrail’in soykırım boyutlarındaki Gazze saldırısı, Filistin sorununu yeniden tüm dünyanın gündemine sokmuş bulunmaktadır. Dünya halklarının Filistin sorununa ilgisi ve sempatisi yenide belirgin biçimde canlanmıştır. Bunun da basıncı altında, siyonist soykırımın tarihsel destekçisi batılı emperyalistler bile, “iki devletli çözüm”e bağlılıklarını sürdürdüklerini

ikiyüzlüce seslendirmek zorunda kaldılar. Filistin halkı ve davası lehine bu yeni durum, merkezinde Hamas’ın bulunduğu Aksa Tufanı saldırısının dolaysız bir ürünü oldu. Fakat Hamas faktörü, aynı zamanda Filistin davasının en büyük handikabıdır da. Nitekim emperyalist ve siyonist propaganda, Filistin davasını gözden düşürmek için halen bundan en etkin bir biçimde yararlanmaya çalışmaktadır.

- Geçmişte, dünyadaki özgürlük ve bağımsızlık mücadelelerinin büyük ölçüde uluslararası devrimci akımın etkisi altında yürütüldüğü bir dönemde, burjuva kurtuluş hareketleri bile devrimci-demokratik bir programla hareket etmek eğilimi gösteriyorlardı. Ortadoğu’da bu türden en önemli hareket olan FKÖ, bir yandan Filistin halkının özgürlüğü için kararlılıkla mücadele ederken, öte yandan bunu Yahudileri de içerecek birleşik bir Filistin hedefine dayalı devrimci-demokratik çözüm programı üzerinden sürdürüyordu. Bundan dolayı da tüm ilerici-devrimci güçler ile dünya halklarının büyük destek ve sempatisini kazanıyordu. İslamcı akımlar yapısal olarak bu üstünlükten yoksundurlar.

- Devrimci-demokratik bir ulusal kurtuluş örgütü olan FKÖ, 1960’lı yıllardan ‘90’lı yılların başına kadar, Filistin davasının gerçek temsilcisi ve taşıyıcısı idi. Bilinen süreçlerin ardından bu konumunu hızla yitirdi ve yerini, çıkış döneminde FKÖ karşısında tercih edilen bir alternatif olarak emperyalistler ve siyonistler tarafından örtülü bir biçimde desteklenen İslamcı Hamas aldı. Hamas, Filistin halkının direnme geleneğinin bugünkü koşullarda öne çıkan temsilcisi olarak meşru bir varlık nedenine sahiptir. Bununla birlikte, gerici-dinci bir siyasal hareket olarak, her etnik kökenden, dinden ve mezhepten halkların demokratik ve laik temellerde kucaklanmasına dayalı birleşik bir Filistin hedefine yapısal olarak yabancıdır.

- Filistin sorunu ancak Arap ve Yahudi halklarını birlikte kucaklayan birleşik bir Filistin hedefine dayalı devrimci-demokratik bir programla asgari bir çözüme kavuşturulabilir. FKÖ geçmişte böyle bir programa sahipti, fakat emperyalist politikaların etki alanına

girdikten sonra bunu terk etti. Emperyalist-siyonist oyunun bugünkü geçici bir halkası olan sözümona “iki devletli çözüm”e razı oldu. Filistin sorunda “iki devletli çözüm” (ki bu Filistin payına gerçekte devlet olmayan bir uydurma devletçik anlamına gelmektedir), işin aslında tam bir çözümsüzlüktür. Herşey bir yana, Filistin denilen tarihsel coğrafyayı, Araplar ve Yahudiler arasında tarafları tatmin edecek şekilde bölüştürmenin bir olanağı yoktur. Zira böyle bir bölüştürmenin herhangi bir tarihsel ve kültürel temeli yoktur. Bu ise, hele de İsrail devleti siyonist temellerini koruduğu sürece, sorunun bu türden bir sözde çözümünün gerçekte çatışmanın ilelebet sürüp gitmesi anlamına geldiğini gösterir.

- Siyonist İsrail devleti, ABD merkezli emperyalist kampın Ortadoğu çıkarlarının bekçisi ve vurucu gücü olduğuna göre, Siyonizme karşı mücadele ancak tutarlı anti-emperyalist bir çizgiye oturursa gerçek anlamını ve hedefini bulur, böylece başarıya ulaşma şansını kazanır. Bu, ilkel Yahudi düşmanlığına karşı da temel önemde bir ayırım noktasıdır. Anti-semitizm her zaman gerici egemen sınıfların bir silahı olmuştur ve tam da halk kitlelerinin dikkatini devrimci çözümlerden saptırmak, sahte hedeflere yöneltmek için kullanılmıştır. Bu nedenledir ki emperyalizme ve Siyonizme karşı mücadele anti-semitizme karşı mücadeleden ayrılamaz.

- Komünistler için Siyonizme karşı mücadele, dünya ölçüsünde emperyalizme karşı verilen mücadelenin bir parçasıdır. Yahudi işçi ve emekçileri, bugünün ağır ortamında bile seslerini cesaretle yükseltebilen ilerici-devrimci Yahudi aydınları, bu mücadelenin asli unsurları arasında yer almaktadırlar. Onlarla dayanışma içinde olmak ve giderek birleşmek, bugün her zamankinden çok daha önemli ve gereklidir. Onların desteği ve katılımı olmadan Filistin sorununun az çok tatmin edici bir çözümüne ulaşmak mümkün değildir.

2.4 Filistin sorunu ve AKP iktidarının ikiyüzlülüğü

- Bir dönem İsrail ile gergin ilişkiler

yaşayan dinci-faşist iktidar, 7 Ekim saldırısının hemen öncesinde bu ilişkileri her bakımdan yeniden onarmış durumdaydı. Bu onun başta Suudi Arabistan olmak üzere öteki bazı Arap devletleriyle ilişkilerini yeniden düzeltme sürecinin en önemli ve son halkasını oluşturmuştu. Filistin sorunu yönünden bunun somut anlamı, tıpkı Abraham Anlaşmaları sürecindeki gerici Arap devletleri gibi, sorunun pratikte artık yok sayılmasıydı. Ülkeyi içine düşürdüğü ağır ekonomik-mali krizden çıkış için girilen yol, uzun yıllar ikiyüzlüce istismar edilen Filistin davasının terkedilmesi sonucu doğurmuştu. Özetle Filistin davası satılmıştı.

- Bölgede emperyalizmin ve Siyonizmin çıkarları doğrultusunda yaratılmakta olan yeni statükoda büyük bir sarsıntıya yol açan 7 Ekim Aksa Tufanı saldırısı, dinci-faşist iktidarın satışa dayalı sefil hesaplarını da altüst etmiş bulunmaktadır. Bu beklenmedik gelişme karşısında başlangıçta olgun havalarda tarafları “itidalli davranma”ya çağırılan ve arabuluculuğa soyunan ucuz politika oyunları da çok geçmeden çöktü. Emperyalizmin ve Siyonizmin soykırım boyutları kazanan Gazze saldırısına Türkiye toplumunun ve elbette İslami tabanın gösterdiği hassasiyet, Tayyip Erdoğan iktidarını ister istemez İsrail ile ilişkilerde yeni bir gerilimli sürecin içine itti. Elbette her zamanki gibi riyakârca, yani yalnızca söylem düzeyinde.

- Dinci-faşist iktidarın Filistin politikası başından itibaren tam bir ikiyüzlülük ve riyakarlık örneği olmuştur. Bir yandan söylem düzeyinde Filistin’e destek verilmiş ve İsrail’e karşı anti-semitizme varan bir dil kullanılmış, fakat öte yandan siyonist devletle tüm iktisadî-ticari ilişkiler korunmuş, dahası zaman içinde daha da güçlendirilmiştir. Yalnızca ABD emperyalizminin ve NATO’nun değil, ama onlardan bile çok İsrail’in hizmetinde olan İncirlik ve Kürecik üslerinin faaliyetine ise hiçbir biçimde dokunulmamıştır.

- Şu günlerdeki yeni gerilim koşullarında da bu tutum aynen sürmektedir. Zira dinci-faşist Tayyip Erdoğan iktidarı, ülkede yaşanan çok yönlü ağır krizden çıkış için Siyonizmin batılı destekçilerine ölümüne muhtaçtır. Dahası

onların durumu daha da ağırlaştıracak karşı adımlarından da aynı ölçüde korkmaktadır. Tayyip Erdoğan'ın kullandığı dilin pratik sonuçları olmayan bir retorikten ibaret olduğunu geçmiş deneyimler üzerinden çok iyi bilen emperyalistler ve siyonistler, söylem düzeyindeki çıkışları zerrece dikkate almamakta, muhtemeldir ki “anlayışla” bile karşılaşmaktadırlar.

-Dinci-faşist iktidarın Filistin halkının çektiikleri karşısında söylem düzeyindeki çıkışları bir başka yönden de tam bir ikiyüzlülük ve riyakarlık örneğidir. Türkiye’de ve Ortadoğu’da izlemekte olduğu Kürt politikası bunun bir ifadesidir. Siyonist rejimin Gazze’ye saldırısının hemen öncesinde, dinci-faşist iktidarın Rojava’nın sivil altyapısına saldırısı tüm şiddetiyle sürmekteydi. Saldırının gerekçesi, mantığı ve yöntemi, özünde siyonist rejiminkinden farklı değildi. Ortadoğu’da halen İsrail’in dayandığı siyonist projenin ağır sonuçlarını Filistinliler, Türkiye’nin inkâra dayalı politikasının ağır sonuçlarını ise Kürtler yaşıyorlar.

3 Türkiye

3.1 Düzen siyaseti

- Bugün Türkiye toplumunun üzerine boğucu bir ağırlık olarak binmiş dinci-faşist gerici koalisyonu arzı ve geçici bir olgu değil, fakat çoktandır kurulu düzenin etkin bir organik bileşenidir ve onu taşıyan ana sütunlardan biridir. 1960’lı yıllarda baş gösteren toplumsal uyanışı ve bunun içinde güç kazanan ilerici-devrimci hareketi ezmek çabası belirli tarihi evrelerden geçerek, kurulu düzeni dinci gerici ile faşist milliyetçiliğin birleşik iktidarı ile taçlandırmıştır. Bu sonuç şu sıra 100. Yılı kutlanan burjuva cumhuriyetinin kendi öz ürünüdür, kendi karmaşık evrimi içinde geliştiği yerdir.

- İşçi sınıfı eksensiz toplumsal muhalefeti dizginleyip dağıtan ve devrimci hareketi ezen 12 Eylül faşist karşı-devrimi bu süreçte bir dönüm noktasıdır. Askeri faşist rejimin Türk-

İslam sentezini bayrak edinmesi, bu çerçevede bir tarihsel çizginin dışavurumu ve resmîyet kazanması olmuştur.

- 1990’lı ilk yıllarda büyük bir halk hareketi düzeyine erişen Kürtlerin ulusal özgürlük mücadelesini boğmak çabası, bu çizgiye yeni düzeyde bir kuvvet aşıladı. Bu arada devrim mücadelesinde ısrar eden güçler sistemli operasyonlarla ezildi ve etkisizleştirildi. Böylece 2000’li yıllara dönülürken, dinsel gericiğin ve faşist milliyetçiliğin doğrudan iktidarına çıkan zemin hazırlanmış oldu.

- Parlamento zemininde karşı karşıya gelen taraflarca Mayıs 2023 seçimlerine atfedilen önem ve anlam, son yirmi yıla damgasını vuran bu sürecin akıbetine ilişkindi. Buna göre, dinci-faşist koalisyonun yeni bir seçim başarısı, oluşun durumun belirsiz bir süre için kalıcılığı; düzen muhalefetinin başarısı ise, bu sürecin nihayet durdurulması ve eski rejimin belli sınırlarda restore edilmesi anlamına gelecekti. Gerçekte ise bu, sosyalist olmak iddiasındaki solun geniş kesimlerini de etkisi altına alan bir sahte ikilem, dolayısıyla da bir aldatmacaydı.

- Bu aldatmacanın içyüzünü görebilmek için, düzen muhalefetinin bileşimine ve temel toplumsal-siyasal sorunlar karşısındaki tutumuna kabaca bakmak bile yeterliydi. Düzen muhalefeti bileşimiyle dinci-faşist akımlardan etkin kanatlar içermekte ve temel sorunlar konusunda, söylem planında bile mevcut iktidardan farklı bir şey ortaya koymamaktaydı.

- Bu gerçeğin bilinciyle partimiz, seçim ön sürecinde sorunu açık, net ve kesin bir biçimde şöyle ortaya koymuştu: *“Her şey sandık üzerinden ve düzen muhalefetinin umduğu sınırlar içinde cereyan etse bile, Türkiye’yi seçim sonrası yakın dönem üzerinden bekleyen, AKP’siz bir AKP düzeninden öte bir şey değildir. Bu konuda hiçbir hayale yer yoktur. Halen yedek bir AKP’yi bizzat bünyesinde bulunduran düzen muhalefetinin kendisi, bunun tam da böyle olacağıın en büyük güvencesidir. Nitekim düzen muhalefetinin yarınki kendi iktidarına ilişkin açıklamaları ve vaatleri içinde, AKP’nin yaratmış bulunduğu düzene ilişkin esaslı*

bir değişim iddiası yoktur. Bu açıdan ele alındığında, düzen muhalefeti genellikle iddia edildiği gibi AKP öncesine dönüş türünden bir 'restorasyon' peşinde değildir. Yapacaklarının esası, çivisi çıkmış devlet düzenini mümkünse yeniden rayına oturtmak, burjuvazinin tüm kesimlerinin ortak çıkarlarının güvencesi olabilecek kurumlara dayalı bir kurallı düzeni yeniden kurmak olacaktır. Düzen muhalefetine biricik ortak paydası olan 'güçlendirilmiş parlamenter sistem' vaadinin anlamı da tam olarak budur. Bu ise tümüyle devlet düzeninin işleyişine ve burjuvazinin farklı kesim ya da kliklerinin bu işleyiş içinde kendine yer bulabilmesine ilişkin bir sorundur. İşçi sınıfının, emekçilerin ve tüm öteki ezilen katmanların temel çıkarları bir yana acil ihtiyaçlarıyla bile bunun yakından uzaktan bir ilişkisi yoktur.” (14 Mayıs seçimleri ve devrimci parti, Ekim, Sayı: 328, Nisan 2023)

- **TKİP VII. Kongresi**, seçim öncesinde ortaya konulan bu değerlendirmenin ışığında, seçim sonrasına ilişkin olarak şunu önemle vurgulamaktadır: Düzen muhalefetine seçim başarısı durumunda gerçekte işçi sınıfı, emekçiler ve ezilenler bir şey kazanmış olmayacaklardı. Dolayısıyla düzen muhalefetine seçim başarısızlığı nedeniyle de esasta kaybettikleri bir şey yoktur. Dayanaksız umutlar ve boş hayaller dışında.

- Tüm beklentileri boşa çıkararak her iki seçimi dinci-faşist iktidar blokunun kazanmış olması önemli bir olgudur. Bunu emekçi kitleler için ağır iktisadi-sosyal-kültürel sonuçları olan çok yönlü bir kriz ortamında, yanısıra baş suçlusunu olduğu büyük bir deprem yıkımının ardından başarabilmesi, dinci-faşist blokun politik-örgütsel gücüne ve kitleleri manipüle edebilme yeteneğine bir göstergedir. Aynı gerçekler ve sonuçta Mayıs 2023 seçim sonuçları, tersinden de düzen muhalefetine kofluğuna bir gösterge olmuştur. İktidarın devlet gücü ve olanaklarına sınırsızca dayanmasının yarattığı haksız rekabet, yalana dayalı kampanya, çeşitli türden seçim hileleri vb., burada bir açıklama değildir. Bunlar daha baştan bilinen ve düzen muhalefeti tarafından sineye

çekilen durumlardır.

- Seçimi izleyen gelişmeler düzen muhalefetine gerçek yapısı konusunda ek açıklıklar sağlamıştır. Başarısını sandığa endeksleyen ve bunu da önden neredeyse kesin bir sonuç sayan düzen muhalefeti seçim yenilgisinin hemen ardından birbirine düşerek hızla dağılmış, siyaseten buharlaşıp çökmüştür. Dağılmış haliyle halen bir kriz ve iç parçalanma içindedir. Derin bir hayal kırıklığına uğrattığı kitleler nezdinde artık bir inandırıcılığı da yoktur. Düzen muhalefetine tablosu düzen krizinin önemli bir ögesi olagelmişti. Mayıs 2023 seçimleri buna yeni boyutlar eklemiştir.

3.2 Sınıflar mücadelesinin gerçek alanı

- Düzen muhalefetine yarattığı boş umutlar emekçi kitleleri örgütlü mücadeleden seçmen edilgenliğine iterken, siyasal mücadeleyi de parlamenter zemine kilitlemişti. Seçim sonuçları onu yeniden gerçek alanına, sınıf ilişkileri ve mücadelesi alanına çekecektir. Her ne kadar yaratılan derin hayal kırıklığı ve büyük umutsuzluk havasının ardından bu biraz zaman alacak olsa da.

- Düzen muhalefetine seçim başarısına bağlanan büyük umutların boşa çıkmasının toplumun ilerici katmanlarında yarattığı çaresizlik duygusu ve politik edilgenlik geçici bir durumdur. Sonu gelmeyen saldırılar harekete geçirici etkisini kaçınılmaz olarak gösterecektir. Düzen muhalefetine inandırıcılığını yitirmesi bu çerçevede önemli bir imkandır. Aynı şekilde parlamentonun yeni bileşimiyle koyu bir gericilik yuvası haline gelmesi ve tümüyle göstermelik bir kuruma dönüşmesi de. Bu iki gelişme bir arada, işçileri ve emekçileri kendi öz güçlerine dayalı bir mücadele ve örgütlenme yoluna yöneltebilmeyi kolaylaştıracaktır. Kuşkusuz bu yalnızca potansiyel bir imkandır. Onu değerlendirmek ve gerçek imkana çevirmekse, devrimcilerin güncel görev ve sorumluluğudur.

3.3 Seçimler ve sol hareket

Partimiz Mayıs 2023 seçimlerini önceleyen süreçte sol hareketin tablosuna ilişkin

kapsamlı değerlendirmeler ve eleştiriler ortaya koydu. Sosyalist olmak iddiasındaki solun iki ana blokunun seçim politikaları ve platformlarını ele alan **“Seçimler ve sol ittifaklar”** başlıklı değerlendirme bu kapsamda özel bir önem taşımaktadır (*Ekim, Sayı: 327, Kasım 2022*). Bugünün sol hareketine ilişkin olarak söylenebilecekler, esası bakımından bu değerlendirmede ortaya konulmuştur. **“14 Mayıs seçimleri ve devrimci parti”** başlıklı değerlendirmede ise solun seçimlerde CHP üzerinden düzen siyasetine soldan eklenmesi ayrıca ele alınmıştır (*Ekim, Sayı: 328, Nisan 2023*). **TKİP VII. Kongresi**, tüm önemini ve güncelliğini koruyan bu iki değerlendirmeyi kendi çalışma materyalinin bir parçası saymakta ve bunlara aşağıdaki hususları eklemektedir:

- Solun geniş kesimleri Mayıs 2023 seçimlerinde tüm umutlarını düzen muhalefetinin seçim başarısına bağladılar. Bu umutların boşa çıkmasının hemen ardından ise çözüm ve çıkışın parlamentoda değil fakat kitlelerin örgütlü mücadelesinde olduğu gerçeğini neredeyse görüş birliği halinde dile getirdiler. Bu her seçim döneminde reformist solun standartlaşmış davranış biçimidir. Seçimleri önceleyen süreçte kendini parlamenter alana endekslemek, seçimleri izleyen günlerde ise en basit gerçekleri yeniden keşfetmek. Elbette yeni bir seçim öncesinde bir kez daha unutmak üzere!

- Bu inanılmaz tutarsızlık halen de sürmektedir. Mayıs seçimlerini izleyen günlerde “devrimci” olanı bir kez daha keşfedenler, bunu aradan daha birkaç ay ancak geçmişken yeniden unutmaya başladılar bile. Halen gündemlerinin ilk sırasında yerel seçimlere odaklanmak var. Genel seçimlerde sergilenen parlamenter budalalık, şimdilerde yerini yerel seçimler üzerinden “sosyalist belediyeçilik” ya da “belediye sosyalizmi”ne bırakmıştır. Ve bu tam da, Mayıs 2023 seçimleri sonrasında kitlelerin seçimlere ve parlamentoya bağladığı umutlarda çok büyük bir kırılmanın yaşandığı, dolayısıyla sınıf mücadelesinin gerçek alanına geçmek için uygun koşulların olduğu bir evrede yaşanmaktadır.

- Benzer bir duruma 2018 genel seçimlerini izleyen Mart 2019 yerel seçimleri üzerinden de tanık olmuştuk. O günlerde toplanan **TKİP VI. Kongresi**’nin uyarısı bugün için de olduğu gibi geçerlidir: *“Krizin ağırlaştığı bugünkü koşullarda gündemde yeni bir seçim var. Devrimcilerin görevi dikkatleri seçim sandığına değil sınıf ve kitle eylemine, fabrikalara ve işletmelere, sokaklara ve alanlara odaklamaktır. Krizin gündeme getirdiği saldırı dalgasına karşı işçilerin ve emekçilerin direnişini örgütlemektir. Bu öteki herşeyin tabii kılınacağı ana eksen olmalıdır. Bu çerçevede gündeme gelebilecek her gerçek kitle eyleminin etki ve kazanımı, kitlelerin birliğine, eğitimine, örgütlenmesine ve mücadeleye azmine katkısı, seçim sandığından elde edileceği umulan her türlü başarıdan çok daha üstün, anlamlı ve kalıcı olacaktır. Bu gerçeği anlayıp anlamamak, devrimcilik ile reformizm arasındaki derin ayrım çizgisini ortaya koyar.”* (**TKİP VI. Kongresi Bildirgesi**, Aralık 2018)

3.4 Saldırı politikalarının yeni safhası

- Mayıs 2023 seçimlerine ağır bir iktisadi-mali kriz koşullarında girilmişti. Seçimlerin sonucu ne olursa olsun bunun ağır faturası bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetilecekti. Bunun sorunsuzca gerçekleşebilmesi içinse işçi sınıfı ve emekçileri baskılama, ilerici-devrimci muhalefeti sindirme politikalarının sürdürülmesi gerekiyordu. Seçimleri kazanan taraf olarak dinci-faşist iktidar halen bunu yapmaktadır. İşçi sınıfı ve emekçilere yönelik iktisadi-sosyal yıkım saldırısında yeni bir safhaya geçilmekte, toplumsal muhalefete, özellikle de onun örgütlü dirençli kesimlerine karşı sistemli baskı ve ezme politikaları ağırlaştırılarak sürdürülmektedir.

- Seçim süreci politikalarının daha da ağırlaştırdığı iktisadi-mali krizden çıkış için halen adı konulmamış bir İMF programı uygulanmaktadır. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve katmanlar bu saldırının dolaysız hedefidirler. Bu, emekçilerin acil iktisadi-sosyal hakları uğruna mücadelenin yakıcı önemini ortaya koymaktadır. Öte

yandan baskı ve terör rejimini daha da pekiştiren adımlar birbirini izlemektedir. Bu da temel demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadelenin önemini göstermektedir. Güncel devrimci görev, bu iki mücadele alanı arasındaki kopmaz bağı ve bütünlüğü gözeterek işçilerin ve emekçilerin gündemine taşıyabilmektir.

- Dinci-faşist iktidar Kürt sorununu kriminalize ederek ve topluma sürekli şovenizmi pompalayarak, sınıf eksenli emek dinamiği ile Kürt halkının ulusal özgürlük mücadelesinin buluşmasını engellemeye çalışmaktadır. Bu gerçekte dinci iktidarı önceleyen geleneksel bir devlet politikasıdır. Ama dinci iktidar halen bu politikayı her zamankinden daha başarılı bir biçimde uygulamaktadır. Bu oyunu bozmak, emek hareketinin Kürt sorunuyla yüzleşmesini sağlamak, böylece her iki mücadele alanı arasında köprüler kurmak, günümüzde izlenmesi gereken devrimci çizginin temel önemde bir unsurudur. Toplumun ve elbette işçilerin şovenizmle bu denli sersemletildiği bir dönemde bu zor bir görevdir. Fakat bu zorluğu göğüslemek devrimci mücadeleyi ileriye taşıyabilmenin zorunlu bir koşuludur.

3.5 Çıkış için sınıf çalışmasına yoğunlaşma

- Devrimci siyasal yaşam soluksuz ve kesintisiz bir siyasal çalışma ve mücadele sürecidir. Bu mücadele bugün bizzat dinci-faşist gericiilik tarafından gündeme getirilen yeni saldırıların özel koşulları içinde sürmektedir. Değişmez amaç, her zaman olduğu gibi somut siyasal sürecin ortaya çıkardığı sorunlardan hareketle, bunun sunduğu fırsat ve olanaklardan yararlanarak, işçi ve emekçi kitleleri aydınlatmak, birleştirmek ve mücadeleye yöneltmektir. Bu mücadele içerisinde kitlelerin bilincini, birliğini ve örgütlenmesini daha da geliştirmektedir.

- Derin bir hayal kırıklığı ve umutsuzluk atmosferi ile sonuçlanan Mayıs 2023 seçimlerinin toplam bilançosu da göstermiştir ki, özellikle işçiler içinde yoğunlaşan çok yönlü

bir siyasal çalışma, bugünkü boğucu gericiilik atmosferini bir yerinden parçalayabilmek için olmazsa olmaz koşulların başında gelmektedir. İşçi sınıfı zemini, dinci gericiiliğe karşı mücadelenin sermaye düzenine karşı mücadele içinde anlamlandırılabilceği, devrimci siyasal mücadelenin sınıflar mücadelesi eksenine kavuşturulabileceği biricik gerçek ve tayin edici alandır. Bu alandaki her başarı, aynı gelişim süreci içinde ikili bir sonuç yaratacaktır. Bir yandan dinci-faşist iktidarın kitle tabanını ve dolayısıyla seçmen desteğini zayıflatacak, öte yandan karşısına toplumsal bir gücü, işçi sınıfının örgütlü gücünü çıkaracaktır.

- Sınıf alanında devrimci bir güç odağı inşa etmeye yönelmek, bağımsız devrimci konumu ve kimliği koruyabilmenin de biricik güvencesidir. Türkiye toplumu yeni çalkantılara gebedir. Türkiye'nin devrimcileri bu çalkantıda kendi devrimci konumları üzerinden etkin bir yer tutmak istiyorlarsa eğer, güç ve olanaklarının ezici ağırlığını, sınıfı çalışmasına ve bu zemin üzerinden gerçek sınıf mücadelesine yöneltmek zorundadırlar. Bunun ötesindeki her yol ve tercih, niyetlerden bağımsız olarak, düzen içi çatışmanın doğrudan ya da dolaylı eklentisi olmaya götürür.

3.6 Kürt sorunu/ Hareketi

- Kürt sorunu toplumumuzun en yakıcı sorunlarından biri olmayı sürdürmektedir. Kürt hareketindeki köklü çizgi değişikliğine rağmen, düzen cephesinde sorunun kısmi sınırlarda olsun çözümüne ilişkin herhangi bir tutum ya da arayış söz konusu değildir. Dinci-faşist iktidar geleneksel politikayı halen ağırlaştırarak sürdürmekte, düzen muhalefeti de bu çizgiyle uyumlu hareket etmektedir.

- Öte yandan, inkara ve imhaya dayalı geleneksel politikanın uygulama alanı artık Türkiye'nin sınırlarını aşmış, Irak ve Suriye'yi de kapsar hale gelmiştir. Öylesine ki Kürt hareketiyle silahlı savaşın esas alanı artık Türkiye'den çok Güney Kürdistan ve Rojava'dır. Buralardaki bazı Kürt bölgeleri halen Türk devletinin askeri işgali altındadır. Kürtlerin ulusal özgürlük ve eşitlik

mücadelesini bölge düzeyinde boğmak, iktidarın halen izlemekte olduğu Ortadoğu politikasının temel bir unsurudur.

- Kürt ulusal hareketi uzlaşmaya dayalı barış ve siyasal çözüm çizgisinde ısrar etmektedir. Halen bu politikanın düzen cephesinden bir muhatabı yoktur. Buna iktidardan öteye, tüm bileşenleriyle düzen muhalefeti de dahildir. Mayıs 2023 seçimlerindeki tablo bunu ayrıca göstermiştir. Kürt hareketinin kendilerine sunduğu desteğe rağmen tüm bileşenleriyle düzen muhalefeti Kürt sorunu konusunda tam bir suskunluk içinde kalmıştır. Uzayıp giden bu muhatapsızlık Kürt hareketinde bir tıkanıklık ve güç erozyonuna, tabanındaysa yorgunluk ve umutsuzluğa yol açmaktadır.

- Kürt hareketi halen yaşamakta olduğu tıkanıklığı giderebilmenin arayışı içindedir. Seçimleri izleyen ilk muhasebe evresinin ardından gündeme getirilen kimlik siyasetini “sınıf siyaseti” ile birleştirme söylemi, bu arayışın bir yansımasıdır. Fakat bunun izlenecek politika ve pratikteki somut anlamı henüz belirsizdir. Sosyal sorunlara ve dolayısıyla sınıf mücadelesine yönelim olumlu bir arayışın göstergesi olsa da, emperyalizme ve egemen sınıf olarak burjuvaziye karşı tutumdaki yapısal zaaf aşılmadığı sürece, bundan anlamlı bir sonuç çıkması olanaklı görünmemektedir. Kendi burjuva katmanlarını da kapsayan bir hareket olarak Kürt hareketinin heterojen sınıfsal yapısı, bu türden bir yönelim karşısında bir başka önemli yapısal açmazdır.

- Kürt sorunundaki çözümsüzlüğün bugünün Türkiye’indeki ağır toplumsal-siyasal etkisi, özgürlük ve eşitlik isteyen Kürtlere ödetilen ağır bedellerden öteyedir. Sorun, “teröre” ve “bölücülüğe” karşı mücadele söylemi eşliğinde toplumu şovenizmle zehirlemenin ve böylece daha kolay yönetebilmenin temel bir aracı haline almıştır. Bu daha ‘90’lı ilk yıllardan itibaren güdülen bir politikaydı. Fakat özellikle 2015’ten beri, dinci-faşist iktidar bunu çok daha etkili ve işlevli bir araç olarak kullanabilmektedir. Mayıs 2023 seçimlerinin kazanılmasında bunun temel önemde bir rol oynadığı bir gerçektir. Bugünün Türkiye’si, “başka bir ulusu ezen bir ulus özgür

olamaz!” veciz sözünde dile getirilen gerçekliğe az bulunur örneklerden biridir. Son otuz yıldır toplum önemli ölçüde bu sorun üzerinden adeta teslim alınmış, böylece de siyasal köleliğe mahkum edilmiştir.

- Kürt uyanışı ve hareketinin gelişmesi Türkiye toplumunda hala derin bir apolitizmin hüküm sürdüğü ve kitle hareketinin politikleşme yeteneğinden en uzak olduğu bir evreye denk geldiği ölçüde, burjuva gericiliğinin şovenizmi, bir bütün olarak toplumu ve bu arada öncelikle de emekçileri zehirlemek için etkili bir silah olarak kullanması kolaylaştı. Şoven milliyetçi duygular ile sınıf bilinci arasında ters bir orantı olduğu, ilkinin güçlenmesi ölçüsünde ikincisinin felce uğradığı, Türkiye pratiği üzerinden bir kez daha bütün açıklığı ile görüldü. Bu, sınıf mücadelesi dinamiklerini felce uğratan muazzam bir etkide bulundu ve halen de bulunmaktadır. Bu nedenledir ki, sınıf hareketinin ve mücadeleye yönelen işçilerin bu sorunla yüzleşmeleri, sınıfa yönelik devrimci siyasal çalışmada bu yüzleşmenin önemsenmesi, gelinen yerde gereklilikten öteye bir zorunluluktur. Bu olmaksızın sınıf hareket içinde güçlü ve kalıcı bir tek gerçek adım atılamaz.

4 Sınıf hareketi

2015 sonbaharında toplanan **TKİP V. Kongresi**, kendisini önceleyen iki önemli direnişin, **Greif Direnişi** ve **Metal Fırtına**’nın deneyim ve derslerini eleştirel bir bakış açısıyla ele alıp özetlemişti. 2018 sonunda toplanan **TKİP VI. Kongresi** ise, sınıf hareketinin başlıca sorunları ile sınıf çalışmamızın genel birikimi, deneyimi ve sorunları üzerine verimli tartışmalara sahne olmuş, bu tartışmalardan önemli sonuçlar çıkarılmış ve somut görevler belirlenmişti. **TKİP VII. Kongresi**, sınıf çalışmasının sorunlarına ilişkin bu birikimin bugün için de yol gösterici bir çerçeve oluşturduğunu vurgulamakta, konuya ilişkin güncel değerlendirmelerini ve somut kararlarını ise kendisini önceleyen bu iki kongrenin ortaya

koyduğu esasların tamamlayıcısı saymaktadır:

- Yıllardır göze batar ölçüde ortada olan açık bir olguyla yüz yüzeyiz: Toplumun geneline sınıfsal konumlar üzerinden baktığımızda, ülkenin dört bir yanında birleşme, örgütlenme ve mücadele yolunu ısrarla arayıp zorlayanların hemen yalnızca işçiler olduğunu görüyoruz. Bu bir yandan mahkum edildikleri çok ağır çalışma ve yaşam koşullarına işçilerin anlaşılabilir tepkisine, ama öte yandan da bu türden bir eğilimi, ısrarı ve soluğu besleyebilen çok kendine özgü bir sınıfsal konuma işaret etmektedir.

- İşçilerin halen gösterdiği direncin belli sınırları aşmadığı, daha çok çalışma ve yaşam koşullarında çok sınırlı iyileştirmeleri hedef aldığı, bunda bile esasa ilişkin bir başarı elde edemediği ise bugünkü sınıf hareketi gerçeğinin öteki yüzünü oluşturmaktadır. Bu şekliyle hareket çok uzun yıllardır kısır bir döngü içinde kendini yineleyip durmaktadır. Bundan kurtulmanın zorunlu koşulu, işçilerin politik sorunlara yönelmesi, işçi hareketinin politik istemlere dayalı bir mücadele alanına sıçrayabilmesidir. Kendi sorunları üzerinden olduğu kadar toplumun yakıcı sorunları üzerinden de. Bu, partimizin sınıf çalışması alanında çok özel bir biçimde yoğunlaşacağı öncelikli soruna da işaret etmektedir.

Gerek sorun gerekse bu yaklaşım gerçekte herhangi bir yenilik taşımamaktadır. Fakat uygulaması ve başarısı her zamankinden çok daha yakıcı, çözücü ve acil bir hal almıştır.

TKİP VII. Kongresi bunun altını kalınca çizmektedir.

- Dinci-faşist rejimin yarattığı boğucu politik atmosfer, temel hak ve özgürlükler uğruna mücadeleye çok özel bir önem kazandırmıştır. Gerçekte bu alandaki sorunlar, işçi hareketinin kendine özgü ihtiyaçları yönünden de yakıcı bir hal almıştır. Örgütlenebilmek ve direnebilmek, sendikalaşabilmek ve grev hakkını etkin biçimde kullanabilmek için bile işçiler, bu mücadele alanına geçmek, temel siyasal özgürlükler uğruna mücadele etmek zorundadırlar. Aynı şekilde parti de içinden geçmekte olduğumuz dönemin özgün

koşullarını göz önünde bulundurarak, sınıf hareketine politik müdahalesinde temel hak ve özgürlükler uğruna mücadeleyi özel bir biçimde öne çıkarmak durumundadır.

- Sınıf hareketine politik müdahale kapsamında güncel planda iki konu ayrıca özel bir önem taşımaktadır. Dünyada emperyalist militarizm, saldırganlık ve savaşlar sorunu ile Türkiye’de Kürt sorunu. İlkinin güncel yoğunlaşma alanları Türkiye’nin hemen yanı başındadır ve yeni bir dünya savaşı tehlikesini büyüten bir küresel gerilimin kaynağıdır. İkincisi, Kürt sorunu, Türkiye’nin iç siyasal yaşamını derinden etkilemekle kalmamakta, işçilerin şovenizmle zehirlenmesinde ve böylece düzen politikalarına yedeklenmesinde çok özel bir rol oynamaktadır. Uluslararası politikada emperyalist saldırganlık ve savaşlara karşı mücadele ile Türkiye’de Kürt halkına yönelik sonu gelmez sistematik baskılara karşı mücadele, güncel planda işçilere devrimci politik bilinç taşımanın, işçi hareketini politik bir ekseninde geliştirmenin iki **önemli** konusudur.

- Sınıf hareketine devrimci politik müdahalenin sorunlarına bu vurgular, sınıfın acil iktisadi ve sosyal sorunlarına ilişkin mücadelenin güncel önemini hiçbir biçimde azaltmamaktadır. Türkiye halen çok ağır bir iktisadi-mali kriz içindedir. **İşçi sınıfı** uygulanan iktisadi-sosyal yıkım politikalarının **baş hedefidir**. Bundan çıkan temel önemde sonuç, işçi sınıfının iktisadi ve politik mücadelesinin organik birliği ve bütünlüğüdür. **TKİP VI. Kongresi** buna ilişkin ilkesel ve taktik esasları bütünlüğü içinde ortaya koymuştur. Bu çerçeveye bugün için de yol göstericidir.

- **TKİP VII. Kongresi**, sınıfa devrimci politik müdahale kapsamında, bu müdahalenin başarısı için uygun yol, yöntem ve araçlar sorunu üzerinde özellikle durmuştur. Partinin bu doğrultudaki mevcut pratiğini ve atmış bulunduğu yeni adımları gözden geçirmiş, bunların daha etkin, **işlevli** ve zenginleştirilerek kullanılmasına yönelik somut adımlar kararlaştırmıştır.

- **TKİP VII. Kongresi**, partimiz tarafından

izlenen isabetli çizgiye ve harcanan yoğun emeğe rağmen, sınıf çalışmamızın hedeflenen asgari sonuçları henüz yaratamaması sorunu üzerinde özellikle durmuştur. Partinin yaklaşımlarını ve pratiğini bu çerçevede eleştirel bir bakış açısıyla gözden geçirmiştir. Yetersizliklerimizi ve kusurlarımızı hiçbir biçimde gözden kaçırmaksızın, konuya ilişkin olarak ulaştığımız şu sonucu açıklıkla ifade etmek isteriz: Dönemin gündem güne ağırlaşan koşulları ile partinin elindeki güç ve imkanların sınırları bir arada değerlendirildiğinde, parti her şeye rağmen sınıf çalışmasında gerçekte başarılıdır. Yetersizliklerini ve kusurlarını aşmalı, dönemin koşullarını bir mazeret ve rehabet nedeni haline getirmekten özenle kaçınmalı, çalışmadaki ısrar ve kararlılığını koruyup sürdürmelidir.

- **TKİP VII. Kongresi**, sınıf hareketinin güncel gündemleri konusunda metal sektöründeki TİS sürecine özellikle dikkat çekmekte, parti merkezinin ve yerel örgütlerin bu gündeme özel bir biçimde yoğunlaşmaları gerektiğinin altını çizmekte, ama bu süreci dar bir iktisadi gündem sınırlarında ele almaktan kaçınmaları, dolayısıyla süreci mümkün mertebe politik bir eksen üzerinden anlamlandırmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Aynı uyarı yeni asgari ücret, Ocak zamları ve benzer gündemler için de geçerlidir.

- **TKİP VI. Kongresi**, sendika bürokrasisi, özellikle de onun işçi sınıfını sermaye düzeni hesabına denetim altında tutmak şeklindeki uğursuz politik rolü üzerinde özel bir biçimde durmuş, bundan ideolojik-politik mücadele kapsamında sonuçlar çıkarmış ve partinin bu alandaki görevlerini belirlemiştir. Bu çerçeve güncel önemini olduğu gibi korumaktadır. **TKİP VII. Kongresi**, buna iki özel noktayı eklemekle yetinmektedir:

1- Sendikal bürokrasiye karşı mücadelenin başarısı, **içerik yönünden olduğu kadar sorunların ortaya konuluş tarzıyla**, dolayısıyla doğru bir üslupla da sıkı sıkıya ilintilidir. Bu ikinci alandaki hatalı eğilim ve davranışlar, deneyimlerin de açıklıkla gösterdiği gibi, sonuçta sendika bürokrasisinin

işine yaramaktadır. Bu konuda azami titizlik, çalışma ve mücadelenin başarısı için zorunlu bir ihtiyaçtır.

2- Deneyim geçmişin direniş süreçlerinin doğurduğu bağımsız sınıf sendikalarının çalışmaya belli zeminler ve imkanlar sağladığını göstermektedir. Bundan gerekli her durumda amaca uygun yararlanılmalı, fakat bu hiçbir biçimde işçilerin halen örgütlü bulunduğu temel sendikalardan kopmak yanlısına vardiirilmamalıdır. Sendikalı işçilerin ağırlıklı bölümünü bünyesinde barındıran her sendikada etkin biçimde çalışmak durumundayız.

- Sınıf hareketine temel önemde yeni ölçüler getiren ve “İşgal, grev, direniş!” militan sloganını kazandıran Greif Direnişî'nin 10. Yılı yaklaşıyor. Sınıf hareketinin karşı karşıya bulunduğu sorunlar ve ihtiyaçlar gözetildiğinde, Greif deneyimi yol gösterici önemini koruyor. Direnişin 10. Yılı, deneyim ve derslerini yeniden incelemenin ve her yolla sınıf hareketinin gündemine taşımamanın bir vesilesi olarak değerlendirilebilmelidir.

5 Kadın hareketi

- Kadın hakları ve kadın hareketi dinci-faşist iktidarın başlıca hedefi olmayı sürdürüyor. Yeni dönem kadın sorunu, dolayısıyla kadın hareketi için çok daha zor bir dönem olacak. Kadınlara yönelik bir dizi yeni saldırı gündeme gelecek. Mayıs 2023 seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni siyasal güç tablosu ve parlamento bileşimi bunu göstermektedir. Nitekim iktidar kadınların zaten son derece sınırlı hak ve kazanımlarına yönelik yeni saldırılara hazırlanmaktadır. Bu kapsamda, yeni anayasa tartışmalarının öncelikli hedefleri arasında, “aile yapısını korumak” adı altında kadın haklarına saldırı da yer almaktadır. İktidar söylemleri kadar eylemleriyle de kadın haklarını ve hareketini hedef haline getirmiş bulunmaktadır.

- Bu kuşkusuz beraberinde kadınların tepkisini ve giderek genişleyebilecek direnişini de getirecektir. Nitekim sonu gelmeyen saldırıların gerisinde aynı zamanda kadın

hareketinin ortaya koyduğu dirençten duyulan rahatsızlık da vardır. Kadın hareketi halen toplumsal hareketin diri ve aktif alanlarından birini oluşturmaktadır. Dinci-faşist iktidar kadın haklarına saldırıyı kadın hareketini dizginleme ve sindirmeye yönelik çabalarla birleştiriyor. Fakat bu alanda işi yine de zor. Kadın hareketinin toplum içinde artık bir ağırlığı ve meşruiyeti var. İktidar kazanılmış haklara saldırısını sürdürüyor ama kadın hareketini öyle kabaca bastırmak yoluna da gidemiyor.

- Kadın hareketi bugün için orta sınıf eğiliminin damgasını vurduğu feminist-reformist bir çizgide yürümektedir. Halen içerik olarak kendini AKP karşıtlığı üzerinden ifade eden, iktidarın baskıcı, gerici, kadın düşmanı politikalarına karşı duran ve bu doğrultuda kadınları eyleme çekmeye çalışan bir kadın hareketi söz konusudur. Öte yandan bu çizgideki kadın hareketi artık gelip bir sınıra da dayanmıştır. Bu feminist hareketin yapısal olarak sınırlı konumuyla ilgili bir durumdur. Sınırlı hedefleri ve gündemleri olan orta sınıf feminizminin kadın hareketini bu sınırların ötesine taşımak hedef ve yeteneği yapısal olarak yoktur. Bağımsız feminist gruplarla birlikte hareket eden, işin aslında onların yedeğine düşen reformist sol siyasal parti ve grupların durumu da esasında farklı değildir. Reformist sol da dahil kadın hareketinin tüm bileşenleri halen feminizm ortak paydasında birleşmektedirler.

- Feministlerin denetimindeki dikey kadın hareketi, temelde ara burjuva katmanlara dayanıyor. Önderlik planında da onların damgasını taşıyor. Ama öte yandan sınıf hareketi üzerinden kendisini gösteren bir başka kadın hareketi damarı var. Son derece sağlıklı, sınıfsal açıdan homojen, kadın-erkek işçilerin birliğine, dayanışmasına, birlikte örgütlenmesine ve mücadelesine dayalı bir hareket bu. İki hareket arasındaki temel önemde yapısal farklar, sınıfsal konum ve kimliklerin bir yansımasıdır.

- Orta sınıf eksenli feminist hareket, toplumsal doğası gereği daha gevşek, sınıfsal yönden heterojen, burjuva katmanları da

içerdiği için kendini ancak düzen sınırlarında, dolayısıyla reform sınırlarında ortaya koyabilen bir harekettir. Cinsel ezilmişlik ortak paydasına dayanan, bu yönüyle de daha çok yaşam tarzı mücadelesi sınırlarında seyreden bir harekettir bu.

- Sınıf eksenli kadın hareketi ise temelde toplumsal nedenlere ve dolayısıyla sınıfsal eksene dayalıdır. Kadın ezilmişliği burada kendini sınıfsal mahiyetteki sorunlar üzerinden ortaya koyar. Buna ilişkin özgün istemler ortaya çıkarır. Böylece emekçi kadın hareketine güçlü, sağlıklı ve istikrarlı bir zemin sunar. Öteki emekçi katmanlara mensup kadın kitlelerinin burjuva feminist hareketin ardından sürüklenmesinin önüne geçecek olan da budur. Burada sınıfsal olan ile ezilen cinse özgü olan organik olarak içiçedir. Birbirinden beslenir, birbirini besler.

- Birçok konuda olduğu gibi kadın sorununda da devrimci pusulasını yitirmiş olan sol grupların feminist cereyana kendilerini kolaylıkla kaptırmış olmaları şaşırtıcı değildir. Bunun bir yanında nerede hareket orada bereket mantığı, bunun bir uzantısı olarak kolay güç ve etki alanı elde etme faydacılığı vardır.

- Partimiz feminist hareketi izlemeli, onu haklı demokratik muhtevası üzerinden desteklemeli ama bu harekete ilişkin kolaycı heves ve hesaplardan da özenle uzak durmalıdır. Partimiz kendi gerçek sınıfsal alanında yoğunlaşmalı, buradan giderek sınıfsal eksenli sağlıklı bir devrimci kadın hareketi geliştirmeyi hedeflemelidir.

- Partimiz kadın sorununu devrimci bakış açısıyla ele alan tutumuyla solda neredeyse yalnız kalmış durumdadır. Buna aldırmamalı, kadın hareketine devrimci ve sınıfsal bakış açısına dayalı müdahalesini kararlılıkla sürdürmelidir. Demokratik bir muhtevaya sahip ilerici kadın hareketinin bu çerçevede taşıdığı anlamı ve önemi görmeli ve gözetmelidir. Fakat öte yandan önemli olanın, kadın sorununa ve dolayısıyla kadın çalışmasına sınıf sorununun ve sınıf çalışmasının bir parçası olarak bakmak olduğunu da bir an bile unutmamalıdır.

- Kadın çalışmamızda partimiz için

aslanan, genel siyasal çalışmamız içinde yerini ve anlamını bulan, dolayısıyla sınıf çalışmamızın temel bir unsuru olarak ele alınan bir kadın çalışmasıdır. Bu çerçevede işçi kadın çalışmamızın özel bir yoğunlaşma ile güçlendirilmesi gerekir. Halen bu alandaki zayıflık, sınıf çalışmamızın zayıflığı ile bağlantılı bir sonuçtur. Sınıf çalışmamızı güçlendirip geliştirme süreci içinde, sınıf eksenli kadın hareketi geliştirme çabamız da güç kazanacaktır. Partinin kadın hareketinde sınıfsal esaslara dayalı bir iç saflaşma ve taraflaşma yaratabilmesi, bu alandaki başarısıyla sıkı sıkıya ilintili olacaktır.

- Sınıf hareketi son zamanlarda kadınların katılımı bakımından anlamlı direnişler yaşadı. Genç kadın işçiler bu direnişlerin içinde, dahası önünde idiler. Direniş boyunca militan ve sürükleyici bir tutum içindeydiler. Erkek işçilerle birlikte, onlarla omuz omuza direniyorlardı. Sınıflar mücadelesinin gerçek alanı tam da burasıdır. Burada sınıfsal bir sorun, dolayısıyla gerçek sınıflar mücadelesine açılan son derece anlamlı ve verimli bir alan vardır. Öte yandan bu, mobbing, taciz vb. gibi, ezilen cins konumuyla bağlantılı sorunların da en anlamlı biçimde gündeme getirilebildiği bir zemindir.

- Parti hâlihazırda dar feminist sınırlarda seyreden genel kadın hareketiyle kesişme noktalarını elbette önemsemelidir. Bu hareketi desteklemeli, olanaklı her durumda bizzat katılmalıdır. Parti yayınlarında bu hareketin anlamını ve önemini düzenli bir şekilde yansıtabilmelidir. Ama kadın sorununu ve ezilen cinsin özgürleşme mücadelesini kendi sınıfsal bakış açısıyla ele almalı, dolayısıyla kadın hareketine katkısını da kendi sınıfsal alanından giderek ortaya koyabilmelidir. Kadın hareketini güçlü, sağlıklı ve istikrarlı bir zemine kavuşturacak olan bu alandaki çabalar ve başarılar olacaktır. Parti bunda mesafe alabildiği ölçüde, böylece feminist çizgideki genel kadın hareketiyle en sağlıklı biçimde ilişkilene zeminini de yaratmış olacaktır.

- Kadın sorunundaki hassasiyetimiz bize, bu sorundan hareketle varlık nedeni kazanan

feminist hareketin gerçek sınıfsal konumunu ve sınırlarını hiçbir biçimde unutturmamalıdır. Feminist tutum ve davranışların gerisinde katı bir sınıfsal mantık var. Sınıfsal olanı basitçe hiçe sayabiliyor, en azından geri plana itebiliyorlar. Feministlerin çoğu anlamsız tartışma konuları üzerinden değil kendi sınıfsal konumumuz üzerinden onlara karşı etkili bir ideolojik mücadele vermeli, aramıza net ayırım çizgileri çekmeliyiz. Feminist hareketin karşısına kadın sorunundaki kendi devrimci sınıfsal konum ve tutumumuzla ve kendi önceliklerimizle çıkmalıyız.

- İstanbul Sözleşmesi'nin iptali, 6284 sayılı yasanın iptali vb. üzerinden, dinci-faşist iktidar topluma kendi gerici ölçü ve değerlerini dayatıyor. Feminist çizgideki kadın hareketi ise bunun karşısında sınırlı bazı kazanımları savunmak yoluna gidiyor. Kazanımların korunması mücadelesi elbette önemlidir. Fakat İstanbul Sözleşmesi uygulansın istemini temel eksen haline getirmek, kadın hareketini en dar, en sınırlı, en güdük istemlere endekslemek demektir. Sonuçta sözkonusu olan kapitalist-empyralist dünyanın ikiyüzlü, aldatıcı, göz boyayıcı hukuku içinde bir uluslararası sözleşmedir. Bunu yüceltmek, bununla sorunların hiç değilse hafiflediğini ileri sürmek, devrimci sınıf partisinin işi olamaz. Parti bu konuda, İstanbul Sözleşmesi'nin iptali kadınlara yönelik gerici saldırıların yeni bir adımıdır demekle yetinmelidir. Kadın sorununa ilişkin devrim ve reform kapsamında ileri süreceği istemleri kapitalist düzen ve burjuva sınıf iktidarı gerçeği üzerinden temellendirmelidir.

- Kadın hareketinin gündeminde halen kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri vb. temalar belirgin bir yer tutuyor. Bunun etkisi partinin kadın sorununa ilişkin yayın faaliyetlerine de yansıyor. Yazılarımızda, açıklamalarımızda, bildirilerimizde kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet öne çıkabiliyor. Kadını işçi ve emekçi kimliği üzerinden de hedefleyen saldırılar genellikle ikinci planda kalıyor. Oysa kadının cinsel kimliğinin ötesinde kadın emeğine yönelik de kapsamlı sosyal-sınıfsal saldırılar katmerleşerek

sürüyor. Gündelik çalışmada kadın sorunu ele alınırken bu temel önemde gerçeklik gözetilmelidir. Partinin kadın sorununa ilişkin propaganda-ajitasyonunda cinsel olan ile sınıfsal olanın organik bütünlüğü kurulabilmelidir.

6 Gençlik hareketi

- 2018 yılı sonunda toplanan **TKİP VI. Kongresi**'nin gençlik hareketinin durumuna ilişkin değerlendirmesi bugün de esası yönünden geçerliliğini korumaktadır: *“Gençlik hareketi yıllardır aşılamayan bir gerileme ve durgunluk içindedir. Bir zamanlar dinci-faşist iktidarın huzursuzluk kaynağı olan hareket, son birkaç yıldır en geri sınırlara çekilmiş, en dar zeminlere hapsolmuş durumdadır. Bu onun halihazırda kitlesel karakterini de yitirmiş olduğu anlamına gelmektedir. Dinci-faşist iktidar bu sonuca yılları bulan ısrarlı çabalarıyla ulaşmayı nihayet başardı.”*

- Gençlik hareketinin bugünkü durumu gençlik kitlelerinin bugün içine düşürüldüğü durumla sıkı sıkıya ilintilidir. Gençlik, kurulu düzenin devrim umudunu ve iradesini kırmak için son kırk yıldır toplumun geneline yönelik olarak uyguladığı çok yönlü politikaların en öncelikli hedeflerinden biri olagelmıştır. Bunun gerisinde ‘60’lı ve ‘70’li yıllarda birbirini izleyen iki toplumsal kabarıta emekçi sınıfların genç katmanlarının tuttuğu çok özel yer vardır. 12 Eylül askeri faşist rejiminin devrimci hareketi ve toplumsal muhalefeti ezme harekâtı, esasında direnen sınıf ve katmanların genç kesimlerini hedef almıştı. İzleyen dönemde baskı politikaları ideolojik-kültürel kuşatma ve yozlaştırma çabalarıyla birleştirildi. Her biçimiyle liberal yozlaştırma politikalarına tüm ‘90’lı yıllar boyunca şoven milliyetçilik ve dinsel gericilik cereyanları eşlik etti. Bu arada her türden direnme eğilimlerini boğmaya yönelik baskı ve sindirme politikaları hızından bir şey kaybetmedi.

- 12 Eylül’le başlayan bu ilk yirmi yıllık

süreç, 2000’li yıllara dönülürken yerini bu kez AKP şemsiyesi altında birleşmiş dinsel gericiliğin son yirmi yılına bıraktı. Bunun yolu Türk-İslam sentezi ideolojisini bayrak edinen Amerikancı 12 Eylül faşist rejimiyle döşenmişti. Dinci ve şoven milliyetçi akımlara ise bunun hasadını toplamak düştü. Sonuçta bu süreç onları iktidara taşıdı. Dinci-faşist Türk-İslam sentezi bugün artık bir iktidar gücüdür. Bir yandan iktidar olmanın muazzam olanaklarını kullanarak gençliği kendi gerici ideolojileri doğrultusunda şekillendirmeye çalışırken, öte yandan ilerici-devrimci gençliğin direnme eğilimlerini baskı ve terörle ezmek, böylece yılgınlık, umutsuzluk ve teslimiyeti dayatmak çabası içindedir. Geline yerde bunda önemli bir başarı elde ettiği de bir gerçektir. Dinci-faşist iktidarın toplumsal yaşamın her alanını kapsayan ve toplumun hemen her kesimini ezen, bunaltan, umutsuzluğa düşüren, bu arada fiziki ve moral açıdan çürüten ağırlığı, gençliğe, üstelik daha ağır ve tahrip edici sonuçlarla yansımaktadır.

- Gençlik hareketinin ilerici-devrimci bir çizgide canlanmasını zora sokan bir başka temel önemde etken, geniş gençlik kitleleri içinde dinci-faşist iktidara duyulan tepkinin dikkate değer bir bölümünün de her biçimiyle liberal ya da kemalist akımlar tarafından bloke edilmesidir. İlki gençliğe başta bireycilik ve bireysel kurtuluş olmak üzere her türden bozucu ve yozlaştırıcı etkiyi, ikincisi ise sol söylemlerin de arkasına sığınarak şoven milliyetçiliği taşımaktadır.

- Gençlik hareketinin bugün içinde bulunduğu durum, bu tarihsel ve güncel süreçlerin ürünü olmuştur. Yazık ki bu tabloyu kendi yönünden sol hareketin içinde bulunduğu durum tamamlamaktadır. Ezici bir bölümüyle devrime yüz çevirmiş ve düzenin icazet alanına sıkışmış sol hareket, gençliğin devrime açık katmanlarına bile artık devrimci açıdan bir şey verememektedir. Tersine, kendi konumu üzerinden devrime eğilimli gençliği düzen içi kanallara, son süreçte görüldüğü gibi, parlamenter hayaller üzerinden edilgen bir konuma itmekte ve böylece çürütücü bir zemine

çekmektedir. Gençlik hareketinin bu durgunluk ortamında herşeye rağmen ortaya çıkabilen direniş eğilimlerinin hızla sönümlenmesi de reformist solun bu konumundan ve tutumundan bağımsız bir sonuç değildir. Türkiye devrimci hareketinin çözüldüğü ve genel olarak solun da bu denli gerilediği bir evrede, gençlik kendi başına bir mücadele dinamizmi üretmezdi.

- Bugün için dar bir çerçevede içinde de olsa işçi sınıfının direnme eğilimini koruması, mevcut durumdan işçi sınıfı eksenli bir toplumsal çıkış arayışının en önemli imkanıdır. Bunun kendini hissettirdiği bir ilk evre, gençliğin de böylece yeniden kendi dinamizmini sergileyeceği bir eşik olacaktır. Geride kalan yarım yüzyılı aşkın tarihimize baktığımızda, gerçekte gençliğin hiçbir dönem kendi başına hareketlenmediğini, ama genel toplumsal hareketlenmenin kendini hissettirdiği her aşamada, sergilediği dinamizmle öne çıktığını görüyoruz. Bu yeni dönemde de böyle olacaktır.

- Bu tarihsel deneyimi göz önünde bulunduran partimiz, nesnel ve öznel plandaki tüm bu ağır koşullara ve engellere rağmen gençlik çalışmasını ve mücadelesini devrimci bir çizgide ileriye taşıma bakış ve pratiğinde ısrar edecektir. Bugünkü durum konusunda gerçekçi olacak, ama çalışmadaki sabrını, soluğunu ve inadını da koruyacak, kendini gençlik hareketinin yarınki çıkışlarına bugünden hazırlamaya bakacaktır.

- Sonu gelmeyen iktisadi-sosyal yıkım saldırılarının işçi sınıfı ve emekçi katmanların yaşamı üzerindeki ağır tahribatı, doğal olarak onların genç kesimlerini de aynı biçimde etkilemektedir. Beslenme, barınma, ulaşım vb. sorunlar gelinen yerde geniş öğrenci kitlelerini ezmektedir. Yani öğrenci gençlik akademik ve siyasal özgürlükler sorununun yanısıra, belki ondan da önemli olarak, artık ezici iktisadi ve sosyal sorunlarla yüz yüzedir. Parti gençlik çalışmasında bu önemli olguyu gözetmeli, gençliğin yaşamakta olduğu iktisadi-sosyal ve kültürel sorunlara özel bir ilgi göstermelidir.

7

Burjuva Cumhuriyetinin 100. Yılı

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. Yılındayız. Bu önemli tarihsel olay, dinsel gericiliğin halen devlet iktidarında, kamu yaşamında ve toplumun genelinde kazandığı çok özel güç nedeniyle, güncel tutum ve mücadelelerin önemli bir konusu haline gelmiş bulunmaktadır. Öylesine ki, bu konu halen, düzen cephesindeki iç çekişmelerin, yaşam tarzı hassasiyeti içindeki kültürlü burjuva ara katmanların, bugünkü durumdan ileriye doğru bir çıkış bulamadıkları ölçüde emekçi sınıfların ilerici kesimlerinin, ulusal inkâr ve köleliği "cumhuriyetin demokratikleşmesi" çizgisiyle aşmaya çalışan Kürt hareketinin ve nihayet Kadro-Yön geleneğinin günümüzdeki uzantısı her türüyle sol kemalistlerin, farklı kapsam, tutum ve konular üzerinden temel önemde bir güç, ilham ya da referans kaynağı halini almıştır.

Öte yandan, Tarihsel TKP'den başlayarak sol hareketimizin Cumhuriyete eşlik eden tüm tarihinin de tanıklık ettiği gibi, bu konu, burjuva cumhuriyetinin kuruluş ideolojisi ve programı olan Kemalizm karşısında bağımsız devrimci sınıf konumu ve kimliğinin korunup korunamaması ile de sıkı sıkıya ilişkilidir. Öylesine ki, partimiz için konu artık devrimi ve devrimci birikimimizi savunma mücadelesinin temel önemde ayırtılmaz bir ögesidir.

Tüm bu gerçekleri göz önünde bulunduran **TKİP VII. Kongresi**, 100 yıllık sürecin bütünlüğü içinde konunun tarihsel anlamı ile günümüz Türkiye'sindeki siyasal konum, kutuplaşma ve mücadelelere yansımalarını, temel tezler halinde ayrıca sunmak yoluna gidecektir. Burada ise, partimizin temel değerlendirmelerinden yararlanarak, konuya ilişkin olarak nispeten kısa bir ön çerçevede sunmakla yetineceğiz:

- Kemalist devrim olarak da nitelenen Türk ulusal burjuva devrimi, emperyalizmin sömürgeleştirme girişimine karşı gelişen milli

mücadelenin ürünü oldu. Milli direnişin zaferi saltanatın ve hilafetin tasfiyesiyle sonuçlandı. Direnişin başını çeken burjuvazi cumhuriyet biçimi içinde iktidarın hâkim gücü haline geldi. Sözü edilebilir bir sanayi temelinden yoksun o günün Türkiye’inde burjuvazi, iktisadi yönden henüz tüccar-tefecî nitelikte zayıf bir toplumsal kategori idi. Fakat milli direnişte inisiyatifî ele alması ona, müttefikleri olan büyük toprak sahipleri karşısında özel bir siyasal üstünlük kazandırdı. Monarşik-teokratik Osmanlı devlet düzeni ortadan kaldırılarak cumhuriyet rejimine geçilmesi ve bu tarihsel adımı izleyen öteki üstyapı reformları, bu sayede olanaklı olabildi.

- Yeni cumhuriyet eski monarşik rejimin toplumsal ilişkilerini devraldı. Emperyalist egemenliğin iktisadi ve sosyal temelleri ile feodal, yarı-feodal ilişkilere esasî yönünden dokunulmadı. Köylü-toprak devrimi bir yana, buna yönelik tüm gerçek ve potansiyel dinamikler daha başından itibaren dizginlenip etkisizleştirildi. Bu yönüyle Türk ulusal burjuva devrimi esasî yönünden demokratik olmadığı gibi halkçı da değildir. O “yukarıdan” gerçekleşen bir “üst tabaka” devrimidir. Halk kitlelerinin etkin seferberliğine değil, fakat bürokratik bir güdüm altında savaşa sürülmesine dayanmaktadır. Nitekim hareketin ağırlıklı olarak Osmanlı bürokrasisinden arta kalan burjuva asker-sivil unsurlardan oluşan siyasal önderliğinin ilk işi, sürmekte olan milli direniş üzerinde yukarıdan bir bürokratik denetim kurmak olmuştur. Tüm bunların mantıksal bir uzantısı olarak, Türk Devrimi’nin burjuva liderliği kendi solundaki hiçbir siyasal akıma yaşam hakkı tanımamış, daha baştan ezip etkisizleştirmiştir.

- Kemalist devrim, en radikal olduğu ve nispeten önemli adımlar attığı dinin etkisini sınırlama alanında bile, yalnızca “yukardan” bir devrimin sınırları içinde kalmıştır. Dinin ve dinsel gericiliğin eski rejimdeki ekonomik ve sınıfsal temellerine dokunulmamış, hilafet kurumu basitçe bir meclis kararıyla kaldırılmış, tarikatlar ve cemaatler de aynı biçimde basitçe yasaklanmışlardır. Devlet ve din gerçek manada ayrılamamış, yalnızca yeni kurumlaşmalar

yoluyla din, kapitalist yönelimin doğasına ve ihtiyaçlarına uygun biçimde denetim altına alınmaya çalışılmıştır. Bu yapılırken de İslam dininin Sünnî yorumu toplumun her türden ayrıcalığa haiz egemen dini sayılmıştır. Tüm cumhuriyet dönemi boyunca devlet bütçesi, buna yönelik kurumlaşmalar ve hizmetler için cömertçe kullanılmıştır.

- Kemalistlerin önderlik ettiği ulusal burjuva devriminin bir üst tabaka devrimi olduğu, bu nedenle emperyalist egemenliğin iktisadi ve sosyal temellerine esasî yönünden dokunmadığı, alt sınıfların inisiyatifini ezdiği, feodal toprak mülkiyetini koruduğu, halkçı demokratik bir muhteva taşımadığı, siyasal özgürlük sağlamadığı, Kürtlerin ulusal inkârı ve köleleştirilmesi ile sonuçlandığı vb., tüm bunlar açık tarihsel olgulardır. Yine de tüm bunlar, kemalist ulusal burjuva devriminin tarihsel önemini azaltmaz. Bu devrim Türk burjuvazisini iktidar dümenine oturtmuş ve Türkiye’nin modern kapitalist gelişmesinin önünü açmıştır. Kurtuluş Savaşı ve onu izleyen reformlar, ağır ve sancılı bir yoldan da olsa, kapitalist ilişkilerin egemen olduğu bugünün modern Türkiye’sine yolu düzlemiştir.

***

Türk burjuvazisinin iktidar katına yükselmesinin siyasal biçimi olan cumhuriyetin kuruluş aşamasına ilişkin bu çerçeve, buradaki amacımız bakımından yeterlidir. Sürecin 100 yıllık seyrine ve konunun geline yerde kazandığı çok özel siyasal anlam ve öneme ilişkin olaraksa, **TKİP IV. Kongresi**’nin (Kasım 2012) “*Çürüyen düzen, tükenen cumhuriyet*” başlıklı değerlendirmesinden bazı pasajlara başvuracağız:

“Burjuvazi 1920’ler Türkiye’inde cumhuriyet biçimi içinde iktidar olurken dinin toplum yaşamındaki etkisini sınırlamış, cemaatleri ve tarikatları yasaklamış, “aklı hür” kuşaklar yetiştirmek iddiasında olmuş, “en hakiki mürşit ilimdir” söylemini sloganlaştırmıştı. Bugünse cemaatlere ve tarikatlara dayanan, dini toplum yaşamının tüm alanlarına ve başta eğitim olmak üzere kamu yaşamına dayatan, “dindar gençlik”

yetiştirmekten sözeden ve Diyanet’i fetva kurumu haline getiren bir gericilik odağının arkasında durmaktadır. Bu, burjuva cumhuriyetinin evrimi içinde bugün vardığı yerdir, gerçekteyse resmi tükeniştir. Bu, egemen sınıf olarak burjuvazinin siyasal ve moral iflasıdır. Onun tüm kaygısı sömürü ve soygun koşullarının ne pahasına olursa olsun güvenceye alınmasıdır. Bunun ötesinde hiçbir değer artık onu ilgilendirmemektedir, kendi cumhuriyetinin kuruluş değerleri başta olmak üzere.

“Cumhuriyet tarihi bütünlüğü içinde irdelendiğinde, kapitalist gelişmenin değişen koşulları içinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlara bağlı olarak düzenli ve mantıklı bir evrim yaşadığı görülür. 1920’lerde dini toplum yaşamı içinde sınırlayarak işe başlayan cumhuriyet kurucusu CHP, 1940’ların değişen dünya ve Türkiye koşullarında onun etki alanını bizzat kendisi yeniden genişletme yoluna gitti. Onun bıraktığı yerden aynı işi 1950’lerde bu kez DP yeni bir düzeyde devam ettirdi. 1960’lardaki büyük sosyal uyanış ve bunun sola hızla güç kazandırmasının ardından ise, din ve dinsel gericilik burjuvazinin elinde artık devrime karşı bir dalga kıran olarak iş görmeye başladı. Bu çok bilinçli bir politikaydı ve akli verense böyle durumlarda hep olduğu gibi emperyalist merkezlerdi.

“‘70’li yıllardaki devrimci yükselişin saldırganlığı büyük korkunun ardından ise, başta ABD olmak üzere batılı emperyalist ittifak ile başta TÜSİAD olmak üzere tüm kesimleriyle işbirlikçi büyük burjuvazinin tezgahladığı 12 Eylül askeri faşist darbesi, dinin ve dinsel gericiliğin önünü her cephede açtı. Bugünkü koşullarda cisimleşmiş ifadesini AKP şahsında bulan ‘Türk-İslam sentezi’ devletin resmi ideolojisi haline getirildi ve tüm topluma dayatıldı. Aynı politika ‘90’lı yıllarda oluşan yeni dünya koşulları içinde bu kez ‘İlmli İslam’ projesi halini aldı, elbette yine emperyalist merkezlerde planlanarak. Sonuç olarak, toplamı içinde bugünkü dinci gerici iktidar, 12 Eylül faşist darbesiyle yaratılan yeni toplumsal, siyasal ve kültürel koşulların, aynı anlama

gelmek üzere emperyalizmin ve işbirlikçi büyük burjuvazinin izlediği politikaların en dolaysız bir ürünü oldu.”

“... AKP’nin yaratmakta olduğu siyasal düzen, evrimi içinde burjuva cumhuriyetinin bugün vardığı yerdir. Bundan dolayıdır ki, AKP’ye karşı mücadeleyi cumhuriyeti savunmak mücadelesi olarak ele almak, tükendiği ve dolayısıyla aşılmayı beklediği bir aşamada onu yeniden diriltmeye çalışmak, gerici bir ütopyadır. Çürüme süreci içinde tükenen burjuva cumhuriyetinin gerçek alternatifi sosyalist işçi-emekçi cumhuriyettir. Olduğu kadarıyla burjuva cumhuriyetinin kuruluşu sürecinden gelen kazanımları yaşatmanın ve geleceğe taşımanın da bundan başka bir yolu yoktur.

“Tükenen bir cumhuriyetten sözümona bir ‘demokratik cumhuriyet’ çıkarmak peşinde koşmak da aynı ölçüde hayalci ve dolayısıyla gerici bir ütopya ile oyalanmaktır. Bu beklenti dünya olaylarının genel seyrine, girmiş bulunduğumuz tarihsel dönemin genel eğilimlerine, bunun bulunduğumuz bölgeye yansımalarına da aykırıdır. Kendi geçmişinden gelen ilerici değerlerden bile kopan, toplum yaşamının tüm alanlarını ortaçağ artığı bir ideoloji ve kültüre göre yeniden şekillendirmeye çalışan, iç politikada polis rejimini kurumlaştıran ve dış politikada militarizmi ve saldırganlığı bir politika haline getiren bugünkü cumhuriyet, demokratikleşmeyi değil fakat yıkılmayı, yerini sosyalist bir cumhuriyete bırakmak üzere köklü bir biçimde aşılmayı beklemektedir.” (*Her alanda devrime hazırlanıyoruz / TKİP IV. Kongresi Belgeleri*, s.63-65)

8

Devrimci hareketin 50. Yılı ve devrimci mirası

Devrimci hareketimizin yeniden doğuşunun 50. Yılına geride bıraktık. Partimizin kuruluşun ise 25. Yılındayız. **TKİP VII. Kongresi**, ilkinin tarihsel anlamı ve ikincisiyle tarihsel bağı üzerine aşağıdaki hususların altını çizer:

- '71 Devrimci Hareketi, '60'larda ortaya çıkan ve Tarihsel TKP'nin en olumsuz yanlarını politika, program ve örgüt olarak somutlayan burjuva sosyalizmine karşı, devrimci bir tepkinin ürünü oldu. Dönemin egemen sol akımları, TİP ve MDD Hareketi, özünde burjuva sosyalist bir konumu temsil ediyorlardı. Zira kurulu düzeni aşan devrimci bir perspektiften yoksun idiler. Ya ordu ve bürokrasiye ya da anayasa ve parlamentoya bel bağladılar. TİP anayasayı güvence sayarak parlamenter başarı peşinde koştu. MDD'cilik ve Doktorculuk ise, hiç değilse o konjonktürde, ordu darbeciliğinden medet umdu. Anayasa, parlamento, ordu, bürokrasi vb., bunlar kurulu düzenin temel egemenlik kurum ve aygıtlarıdır. Sosyalizm adına bunlara bel bağlayarak yol yürümek, marksist devlet teorisini hiçe saymak, dolayısıyla burjuva sosyalizmi sınırlarında kalmaktır.

- '71 Devrimci Hareketi buna devrimci bir tepki olarak doğdu. Bu çıkışta tarihsel önem taşıyan yön, düşünce ve pratikte devrime yönelimdir. Devrim yönelimi kendini reformizmin, parlamentarizmin, ordu darbeciliğinin, düzenin icazet alanının, dolayısıyla legalizmin reddi olarak gösterdi. Özellikle de İbrahim Kaypakkaya şahsında, aynı zamanda sol hareket üzerindeki kemalist etkinin ve ondan ayrı düşünülemez sosyal şovenizmin reddi oldu.

- '70'li yılların halkçı devrimciliği, bu ilk çıkışın kaba kusurlardan arınmış ve belli bakımlardan olgunlaşmış biçimidir. Kendi dönemine, '70'li yılların ikinci yarısına, devrimci küçük-burjuva sosyalizmi olarak damgasını vurdu. Kemalizmin Tarihsel TKP'yi kötürümleştiren ve '60'lı yılların sol akımları şahsında yeni bir güç kazanan etkisi, bu dönemde önemli ölçüde kırıldı. Kitleleri devrim mücadelesine yöneltmedeki başarı bununla sıkı sıkıya ilintili idi. Yine aynı devrimci kazanımın bir uzantısı olarak sosyal-şovenizm aşıldı. Dönemin hemen tüm devrimci parti ve grupları Kürtlerin meşru ulusal hak ve taleplerini savundular. Kusurlu bir pratik olarak yaşansa da, illegal temellere dayalı devrimci örgütlenme yolunu tutarak düzenin icazet alanına sıkışmayı

reddetmek, dönemin bir başka temel önemde devrimci kazanımı idi. Marksist devlet teorisinin genel esaslarından hareketle şiddete dayalı devrim savunuldu. Parlamentarizme karşı tavır dönemin bir başka önemli devrimci üstünlüğü idi.

- Aradan geçen elli yılın ardından bugün bambaşka bir tablo ile yüz yüzeyiz. '71 Devrimci Çıkışı'nın doğurduğu parti ve gruplar, pek az istisnaıyla, yeniden devrimci kopuş öncesi konumlara döndüler. 12 Eylül faşist darbesi ve onu izleyen kolay yenilgi burada bir dönüm noktası oldu. Yenilgiyi izleyen tasfiyeci süreçler içinde zamanla devrimden, devrimci programdan ve devrimci örgüt çizgisinden köklü kopuşlar yaşandı. '70'li yılların başlıca devrimci parti ve grupları reformist-legalist bir çizgide düzenin icazet alanına yerleştiler. Bu değişimle uyumlu olarak, zamanla parlamentarizme kaydılar, parlamenter yol ve yöntemlere umut bağlar hale geldiler. Bazıları şahsında kemalist ideolojik etki kendini belirgin biçimde yeniden gösterdi. Bu, milliyetçiliği ve sosyal-şovenizmi besledi.

- TKİP, 12 Eylül yenilgisini izleyen ayrışma ve saflaşma döneminde, '70'li yıllara egemen halkçı devrimciliğin yapısal zaaflarının eleştirisi ve sınıf devrimciliği üzerinden aşılması iddiasına dayalı bir çıkışın ürünü ve ifadesi oldu. '70'li yılların halkçı devrimcilik anlayışına yönelen eleştiri, geçmişin anlamının ve aşılabilmenin olmazsa olmaz koşulu oldu. Fakat öte yandan bu aynı geçmişin olumlu devrimci mirasını yaşatıp geleceğe taşıyabilmenin de biricik gerçek yolu oldu.

- Bunu daha baştan böyle ifade etmiştik, zaman haklılığımızı tam olarak doğruladı. Ayrışma döneminde o geçmişte tutucu bir biçimde ayak direyenler, ona bile bağlı kalamadılar. Devrimci konum ve kazanımları terk ederek, '60'lı yılların reformist burjuva sosyalizmine döndüler.

- TKİP, '71 Devrimci Çıkışı'nın devrimci kazanımlarını bugün terk etmiş dünün halkçı devrimci hareketi karşısında, bu kazanımları savunan ve daha ileri bir düzeyde, marksist dünya görüşü ve işçi sınıfı devrimciliği

temelinde yaşatan bir parti konumundadır. Bu konumuyla TKİP, geçmişin devrimci mirasının da biricik gerçek temsilcisidir.

9 Zor dönem ve Parti

- Son on yılın AKP Türkiye'sinde yıldan yıla ağırlaşan politik koşullar içinde yaşıyoruz. 2013'teki Haziran Direnişi'nin iktidarda yarattığı korku, baskı rejiminin gitgide ağırlaşmasının başlangıcı oldu. 2015 Haziran-Kasım dönemini kaplayan terör ve katliamlar dalgası baskı rejimini yeni bir safhaya taşıdı. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi, dinci-faşist iktidara tüm ülkeyi olağanüstü hal koşullarında yönetme fırsatı verdi. Hileli 2017 Referandumunu ile tek adam rejiminin resmileşmesi ve hızla kurumlaşması, her türlü ölçü ve kuralın bir yana bırakıldığı, dinci-faşist iktidarın kendi anayasasını ve yasalarını bile hiçe saydığı bir keyfi yönetim dönemini başlattı. Sosyalist olmak iddiasındaki solun geniş kesimlerinin bile "2023 Dönemeci"ne bağladığı temelsiz umutlar, bu gidişatta bir ölçüde olsun bir kırılmanın yaşanabileceği beklentisi ile sıkı sıkıya ilişkiliydi. Beklenti gerçekleşmedi, derin bir hayal kırıklığı eşliğinde yerini umutsuzluğa ve karamsarlığa bıraktı.

- Seçim başarısıyla yeni bir özgüven kazanmış bulunan dinci-faşist iktidar, toplumsal muhalefeti etkisizleştirmek ve her türden direnme eğilimini ezmek için her zamankinden daha pervasız davranacağına ilk işaretlerini şimdiden vermiş bulunmaktadır. İlerici-devrimci parti ve gruplar, her zamankinden çok daha ağır siyasal koşullar altında devrimci siyasal mücadeleyi yürütmek görev ve sorumluluğu ile yüz yüzedirler. Partimiz açısından bu, bir yandan ağırlaşan siyasal koşullara rağmen devrimci siyasal mücadeleyi etkin biçimde yürütmeyi, öte yandan Mayıs seçimlerini izleyen umutsuzluk ve karamsarlık dalgasına göğüs germeyi gerektirmektedir.

- 12 Eylül faşist darbesini izleyen son kırk yılda solda birbirini izleyen tasfiyeci süreçler, ağırlaşan koşullar altında siyasal mücadeleyi devrimci bir çizgide yürütmenin güçlükleri

ile sıkı sıkıya bağlantılı olmuştur. Devrimci bir çizgide mücadeleyi yürütmenin bedelleri ağırlaşmış, buna karşılık verimi azalmıştır. Bu da her türden tasfiyeci oportünizmi besleyen nesnel zemini oluşturmuştur. Bugün artık çok daha da ağır koşullar altındayız. Bu durum, devrimci ideolojik, örgütsel ve moral dayanaklarını çoktan yitirmiş parti ve grupları daha geri konumlara savuracaktır. Mayıs 2023 seçimlerinde düzen muhalefetine yedeğinde hareket etmek bunun bir ilk işareti olmuştur. Devrimden, devrimci örgütten ve genel olarak devrimci olandan kopuş ve kaçış, yeni dönemin daha da belirgin hale gelen eğilimi olacaktır.

- **TKİP VII. Kongresi'nin "Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz!"** şiarı, yeni tasfiyeci savrulmalara ve devrimci mücadeleden kaçışlara karşı da net ve tok bir direnme tutumu ve çağrısıdır. Partimiz devrimci siyasal mücadele sahnesine yeni bir akım olarak çıkışını, 12 Eylül'ü izleyen kolay yenilgiyle hesaplaşmaya ve aynı süreç içinde tasfiyeci savrulmaları başarıyla göğüslemeye borçludur. Zorlu koşullara direnmek ve devrim yolunda kararlılıkla yürümek partimizin mayasında vardır. "Zor dönem devrimcileri" yetiştirmek, bu mayanın bir parçasıdır ve partimizin kadro politikasının temel bir yönü olagelmıştır.

- Düne kadar "zor dönem devrimciliği", baskı ve terör koşullarından gelen zorlukları göğüslemekten çok, sosyal durgunlukla belirlenen bir tarihi evrede kimliğini, solunu ve kararlılığını koruma başarısına dayalı bir devrimcilik çizgisi anlamına geliyordu. Bugünün koşullarında ise artık her ikisini birden içeren bir devrimcilik çizgisi anlamına gelmektedir. Partimiz bu yeni dönemi de başarıyla göğüsleyerek geleceğe yürüyecektir. Bu geçmiş devrimci kuşaklara karşı borcumuz, Türkiye'nin devrimci geleceğine karşı sorumluluğumuzdur.

Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz!

Zor dönemin bilinciyle devrime hazırlanıyoruz!

TKİP VII. Kongresi
Kasım 2023

TKİP 25. Yılında!..

Devrim tarihimizde bir kilometre taşı!..

Partimizin kuruluşu, insanlığı ve uygarlığı tükenişe ve yıkıma sürükleyen emperyalist-kapitalist dünya düzenine karşı kendi coğrafyamızdan yükseltelen militan bir mücadele çağrısıdır. Partimizin kuruluşu, onyıllardır yıkılmayı bekleyen Türkiye'nin kokuşmuş ve çeteleşmiş kapitalist sömürü düzenine militan bir savaş ilanınıdır. Partimizin kuruluşu, onyıllardır bu topraklarda devrim ve sosyalizm davası uğruna kavga vermiş, emek harcamış, acı çekmiş, büyük yiğitlik örnekleri sergilemiş dünün ve bugünün devrimci kuşaklarının yarattığı birikimin güvenceye alınmasıdır. Ve nihayet partimizin kuruluşu, kapitalist sömürü düzenini tarihe gömecek ve bu uğurda tüm emekçilere önderlik edebilecek yetenekteki tek gerçek toplumsal güç olan işçi sınıfının devrimci önderlik ihtiyacının somut olarak karşılanmasıdır.

Türkiye Komünist İşçi Partisi dünyada ve Türkiye'de zafer ve yenilgilerden oluşan zengin bir devrimci mirasın üzerinde yükselmektedir. Partimiz bu mirası kararlılıkla savunmakta, kendisini onun bugünkü temsilcisi ve yarınlara taşıyıcısı saymaktadır.

Fakat öte yandan partimiz bizzat bu aynı devrimci geçmişin çok yönlü bir eleştirel değerlendirmesinin ürünü olmuştur. Zayıf, eksik ve kusurlu olan her noktada bu geçmişi devrimci eleştiriye tabi tutmuş, ondan gelecekteki mücadeleler için gerekli dersleri ve sonuçları çıkarmaya çalışmış, bu temel üzerinde devrimci bir yenilenmenin ifadesi olmuştur.

Dünyada ve Türkiye'de yıkıcı yenilgilerle sonuçlanan bir tarihi dönemle devrimci hesaplaşmanın ürünü olan Türkiye Komünist İşçi Partisi, bu konumu ve kimliği ile yeni dönemi kucaklama iddiasındadır. ... Partimizin kuruluşu bu yeni dönemin, geleceğin yeni devrimler dalgasının kendi coğrafyamızdan başarılı bir önderlikle kucaklanabilmesine bir ilk hazırlıktır.

Partimiz komünist sıfatı taşımaktadır, o komünizmin partisidir. Nihai hedefi, toplumun sınıflara bölünmesine kesin bir biçimde son vermektir. Böylece bu bölünmeden doğan her türlü toplumsal ve politik eşitsizliği tamamen ortadan kaldırmak, onun ürünü olan her türlü kötülüğü kökünden yoketmektir. Baskının, sömürünün, her biçimiyle köleliğin ilelebet yokedildiği evrensel bir toplum düzenine ulaşmaktır.

Partimiz devrimci bir kimlik taşımaktadır; o devrimin, proletarya devriminin partisidir. (...)

Partimiz işçilerin, işçi sınıfının partisidir. Partimizin işçi sınıfının temel çıkarları dışında bir çıkarı, temel amaçları dışında bir amacı yoktur. (...)

Partimiz Türkiye'nin onyılları bulan devrimci teorik ve pratik birikiminin en ileri düzeyde özümsemesinin ve onun devrimci temeller üzerinde ileriye doğru aşılmasının bir ürünü olmuştur. Bu konum ve kimliği ile partimiz, proletarya devrimi davasına ve sosyalizme samimiyetle inanan tüm devrimcilerin altında birleşebilecekleri bir bayrak yükseltmiştir. Partimizin kuruluşu komünist olmak iddiasındaki tüm devrimcilere bu bayrak altında birleşme çağrısıdır. (...)

(TKİP Kuruluş Bildirisi, Kasım 1998)

